Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

פראָלעטאַריער פון אַלע לענדער פאַראייניקט זיך

ЗЬВЯЗДА

...я. Камітэту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б

УМОВЫ ПАДПІСКІ
На 1 м-ц—90 к.; на 3 м-цы—2 ...
на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 ...
Цэнца адрасу: мясцовага—10 ...
гародняга—20 кап.
Падпіска і абвесткі прымаюцца ...
63, трэці паверх, ад 9 гадз. ...
Бел. Дзярж. ...

РЭДАКЦЫЯ—Г. МЕНСК, ...

РЭДАКЦЫЯ І ГАЛОЎН. КАНТОРА
1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня; тэлефон № 13-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ох гадзіны дня, тэл. № 3-13. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 3-43
Кіраўн. Гал. Канторэ } тэл. № 731.
Кантора абвесткі падпіскі }

НЯДЗЕЛЯ, 18 САКАВІКА 1928 г.

№ 65 (2373)

Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

896. р. ЛЕНИНГРАД
Университетская Набережная 7/9
Фундамент. Библиотеке Лен. Госуд. Университета
февр-дек. /Зв.1./

Суд над Грамадой--яскравае выяўленьне белага тэрору

Усе ў рады МОПР'у, на дапамогу ахвярам капіталістычных турмаў

СЕНЬНЯ Ў НУМАРЫ

Тав. Чычэрын аб савецка-нямецкіх эканамічных перамовах. — Заява тав. Літвінава ў Жэнэве аб пытаньні па разброеньні. — Працэс Грамады. — У Вільні забіты правакатар Гурын.

У вёсцы Хомічы, Калінкавіцкага раёну, забіт кулакамі актывісты-бядняк Гарбач. — Сёньня адчыненьне Ульскага масту ў Попаччыне. — Супраціўленьне кулакоў самаабкладаньню ў Аршанскім раёне. — Зорка (гульня чытачоў „Зьвязды").

Два юбілеі

(57-я гадавіна Парыскае Камуны і 5-я гадавіна МОПР'у)

Вялікае гістарычнае значэньне Камуны 1871 году, як папярэдніцы Кастрычнікавае рэвалюцыі, заключаецца ў тым, што Парыская Камуна паказала найвялікшы ўзор клясавае барацьбы, узор адданасьці рабочае клясы.

Вялізнае значэньне Парыскае Камуны яшчэ і ў тым, што на яе практыцы — на дасягненьнях і памылках — рабочая кляса Расіі лягчэй змагла заваяваць Кастрычнікавую рэвалюцыю і замацаваць дыктатуру пралетарыяту. У гэраічнай клясавай барацьбе Камуна загінула. Шмат ахвяр страціў парыскі пралетарыят, абараняючы Камуну. Азьвярэлыя буржуа на вачох бацькоў расстрэльвалі дзяцей камунараў, забіваючы потым і іх саміх. Каля сотні тысяч лепшых сыноў страціў Парыж у гэтыя дні.

Камуна загінула не таму, што версальцы пад кіраўніцтвам Т'ера былі больш здольнымі і сьмелымі за барацьбітоў барыкад, але таму, што рабочыя Парыжу былі адзінымі ў сваёй барацьбе. Яны не былі падтрыманы пралетарыятам іншых краін, яны не былі падтрыманы сялянствам, не было забясьпечанага тылу і рэзэрву рэвалюцыі.

Т'еры і Галіфэ нашых дзён — Но... Хорці, Мапэргэйм, Мусаліні ...

У адной Беларусі налічваецца больш 170.000 членаў, якія дапамагаюць матар'яльна і маральна рабочай клясе ў яе барацьбе з буржуазіяй. МОПР рабіў і робіць дапамогу дзесяткам тысяч палітэмігрантаў, якія выгнаны буржуазіяй і яе агентамі — меншавікамі з сваіх краін. МОПР заўсёды і ўсюды, дзе пануе белы тэрор супроць прыгнечаных клясаў, прыходзіць на заклік, на дапамогу працоўным. МОПР, разам з мільённымі масамі працоўных, узьнімаў свой голас пратэсту супроць белага тэрору Цанкава ў Баўгарыі, супроць тэрору румынскіх баяраў, крывавага тэрору ў Фінляндыі, Вэнгрыі, Эстоніі, Літве.

У краіне тэрору і ўціску, у краіне, дзе прыдушан усякі нацыянальны рух, дзе перапоўнены турмы рабочымі і сялянамі, у Польшчы — зараз адбываецца камэдыя суду над Беларускай Сялянска-Работніцкай Грамадой. У асобе Грамады польская буржуазія пасадзіла на лаўку падсудных усё працоўнае сялянства і рабочых Зах. Беларусі. Суд Пілсудзкага рыхтуе новыя сотні ахвяр. Дапамога нашым братом у Зах. Беларусі патрэбна вялікая.

Значэньне МОПР'у заключаецца ў тым, што дапамога, якую ён робіць, не ёсьць філянтропія-добра...

Замінка ў савецка-нямецкіх адносінах

Паведамленьне агэнцтва Вольфа

БЭРЛІН, 15. Агенцтву Вольфа паведамляюць: «Паводле вестак, якія мае агенцтва з кампэтэнтных крыніц, нямецкаму паслу ў Маскве, у зьвязку з арыштам нямецкіх інжынэраў у Донбасе, было даручана прасіць савецкі ўрад даць неадкладныя і ясныя вытлумачэньні на наступныя пытаньні: якія канкрэтныя абвінавачаньні высоўваюцца супроць кожнага з арыштаваных і якія існуюць доказы гэтых абвінавачаньняў. Адначасова, на падставе існуючых дагаворных палажэньняў, будзе высунута патрабаваньне аб тым, каб нямецкаму генэральнаму консулу ў Харкаве было дазволена наведаць арыштаваных нямецкіх падданых.

Акрамя таго, нямецкі міністр замежных спраў зьвярнуў увагу савецкага пасла ў Бэрліне на ўзбурэньне, якое выклікаў інцыдэнт у нямецкай грамадзкасьці і, у прыватнасьці, у колах, якія бяруць удзел у эканамічных адносінах з Расіяй. Нямецкі міністр замежных спраў паведаміў савецкага пасла, што становішча, якое стварылася ў выніку інцыдэнту, выключае адну з істотнейшых прадпасылак для пасьпяховага заканчэньня адбываючыхся ў сучасны момант эканамічных перамоў і таму нямецкі ўрад лічыць неабходным гэтыя перамовы пакуль што спыніць. Нямецкі ўрад, аднак, спадзяецца, што шляхам шчырага ўрэгуляваньня інцыдэнту будзе створана аснова для хуткага аднаўленьня перамоў».

САВЕЦКАЯ ДЭЛЕГАЦЫЯ ВЫЕХАЛА Ў МАСКВУ

БЭРЛІН, 17. Сёньня савецкая дэлегацыя на эканамічных перамовах з Нямеччынай выяжджае ў Маскву.

Працэс ...

Адносіны Нямеччыны да СССР ня зьменяцца

БЭРЛІН, 16. Афіцыёз міністэрства замежных спраў, камэнтуючы спыненьне савецка-нямецкіх эканамічных перамоў, піша:

«Нямецкі ўрад выказвае надзею на хуткае вырашэньне канфлікту, якое створыць базу для аднаўленьня перамоў. Нямецкі ўрад ня мае намеру прынцыпова зьмяняць курс сваёй палітыкі ў адносінах да СССР, а хутчэй імкнецца толькі да таго, каб ня даць узьнікнуць вакол гэтых і без таго складаных і нялёгкіх перамоў такой атмасфэры, якая-б з прычыны ўзбурэньня гаспадарчых колаў, магла-б пашкодзіць канчатковым вынікам перамоў. Далейшыя праўдападобна будуць задавальняючымі. Аднак, ня трэба сябе ашукваць: ажыцьцяўленьню такіх добрых намераў вусім ня спрыяюць такога роду затрудненьні, як адсутнасьць асабістай безапаснасьці немцаў, што працуюць у СССР.

Усё гэта затрудняе сыстэматычнае захаваньне гаспадарчай сувязі, прадугледжанай савецка-нямецкім гандлёвым дагаворам і ажыцьцёўленай цаною найвялікшых намаганьняў з боку Нямеччыны. Ня гледзячы на асаблівыя ўмовы ўнутры СССР, патрабаваньні замежна-палітычных інтарэсаў СССР і абавязак далікатнасьці настойліва падказваюць, што Нямеччына, нават без асаблівых дыплёматычных прадстаўленьняў павінна быць паведамлена, у чым абвінавачваюцца нямецкія інжынэры.

З таго, як прыняў і ацаніў анты-савецкі друк заграніцаю гэтыя падзеі, відаць, што варожыя СССР колы дамагаюцца таго, каб вытлумачыць на ўласных інтарэсах усім угрунтаваны перапынак эканамічных перамоў, як канчатковы разрыў перамоў і як свайго роду паварот у палітычных настроях Нямеччыны ў адносінах да СССР ...

Тав. Чычэрын аб прыпыненьні перамоў

Паведамленьне ТАСС

МАСКВА, 17. Паводле вестак ТАСС, 16-га сакавіка тав. Чычэрын меў размову з нямецкім паслом аб савецка-нямецкіх эканамічных перамовах.

Тав. Чычэрын пры гэтым зазначыў, што бэрлінскія перамовы пачаты па ініцыятыве нямецкага ўраду яшчэ ў лістападзе месяцы, да ўрадавага крызісу, з мэтаю далейшага паляпшэньня эканамічных адносін паміж СССР і Нямеччынай і пашырэньня таваразвароту паміж імі.

Савецкі ўрад пайшоў насустрач жаданьню нямецкага ўраду. Аднак, урадавы крызіс у Нямеччыне, які супаў з перыядам перамоў, відавочна, ня даў магчымасьці ў належнай меры разьвіць іх.

Гэта акалічнасьць знайшла адбітак на старонках нямецкага друку ў час перамоў. Гэтымі днямі Нямеччына скарыстала арышт некалькіх нямецкіх інжынэраў, абвінавачаных ва ўдзеле ў эканамічнай контр рэвалюцыі для таго, каб спыніць перамовы. Тым самым, яна ўзяла на сябе адказнасьць за вынікі такога перарыву. Бязгрунтоўнасьць факту арышту некалькіх нямецкіх інжынэраў, як матыву для спыненьня перамоў, ясна сама сабою. Нямецкія інжынэры арыштаваны па прадпісаньні савецкай судова-сьледчай улады на падставе савецкіх законаў, якія маюць моц для ўсіх жыхароў СССР. Усялякія спробы зрабіць націск на савецкі суд наперад асуджаны на няўдачу.

ПРАТЭСТ КАМПАРТЫІ

БЭРЛІН, 17. У бліжэйшы час кампартыя наладзіць сходы пратэсту супроць пастановы нямецкага ўраду арыпыніць эканамічныя перамовы з СССР.

Заява ...

НАЧНОЕ РАДЫЁ

У працэсе Грамады Пілсудчына не дабілася посьпеху

ВАРШАВА, 17. У палітычных колах зазначаюць, што абвінавачаньне ў працэсе Беларускай Грамады да апошняга часу не дабілася ніякага посьпеху.

Нямецкі друк аб арышце ў ...

... інжынэраў у СССР значна больш стры... мана. У палітычных колах зазначаюць, што ў пісьме, якое Штрэзэман уручыў т. Крэсьцінскаму, няма просьбы аб допушчэньні нямецкіх абаронцаў удзелу ў працэсе арыштаваных.

Адчыненьне IV кангрэсу Прафінтэрну

МАСКВА, 17. 17-га сакавіка ...

Але калі сучасныя Т'еры і Галіфэ аб'ядналіся ў аргані..ваны міжнародны фронт пятлі, кулі і турмы, дык супроць сябе яны маюць дзесяткі мільёнаў рабочых у саюзе з сялянствам, якія ўзброены ленінскай навукай клясавай барацьбы, якія маюць моцныя камуністычныя партыі, а таксама магутную апору ў асобе Савецкага Саюзу.

Пралетарыят стварыў міжнародную арганізацыю дапамогі рэвалюцыянэрам (МОПР). Арганізацыі МОПР'у існуюць у 43 краінах сьвету і налічваюць 8.500.000 членаў.

[illegible] кожнага рабочага і работніцы, селяніна і селянкі для забесьпячэньня перамогі сусьветнай рэвалюцыі.

У дзень гадавіны Парыскае Камуны — нашыя думкі ў бок яшчэ лепшай арганізацыі дапамогі сучасным камунарам — барацьбітом-рэвалюцыянэрам ва ўсіх краінах.

Нам трэба памятаць, што барацьба абвастраецца ўсё больш і больш, што буржуазія шалее, што ахвяры яшчэ будуць.

Узмацняйце МОПР, гэтым вы ўзмацняеце тыл сусьветнай рэвалюцыі.

А. Бэйлін.

Першая акруговая нарада груп беднаты

Сёньня адкрываецца першая Менская акруговая нарада прадстаўнікоў груп беднаты.

Трэба адзначыць, што гэта нарада зьяўляецца першай ня толькі для Менскае акругі, але і ў маштабе нашае рэспублікі.

Ужо адно склікаьне такое нарады, сама магчымасьць скліканьня зьяўляецца вялікім дасягненьнем у нашай вясковай рабоце.

Яшчэ нядаўна на розных нарадах і ў розных дакладах, прысьвечаных пытаньням работы партыі сярод беднаты, амаль нязьменна канстатаваўся так званы «сэзонны» характар гэтае работы. Ня было ў ёй пляновасьці, выстарчальнай сыстэматычнасьці, работа праходзіла, як кажуць, ад выпадку да выпадку.

Такія факты, зразумела, поўнасьцю ня зжыты і да гэтага часу.

Але ўсё-ж, судзячы па карэспандэнцыях з месц, якія ня раз зьмяшчаліся за апошні час у нашай газэце, і па раду іншых даных, як быццам бы ва ўсёй гэтай рабоце намячаецца пералом, некаторы зрух і ісеньне ў бок большай пляновасьці і сыстэматычнасьці.

Калі гэта сапраўды так, гэта трэба вітаць, бо ў гэтым заключаюцца асноўныя ўмовы посьпеху ўсёй нашай работы з беднатою.

Гэта тым больш важна, што апошнія нашы гаспадарчыя кампаніі ў вёсцы, надыходзячая вясновая сельска-гаспадарчая кампанія, пытаньні далейшага руху наперад да калектывізацыі і кааперыраваньня ў вёсцы — усё гэта ў значнай ступені ставіцца ў залежнасьць ад ступені арганізаванасьці вясковай беднаты, ад ступені той увагі, якую партыя аддае пытаньням работы сярод беднаты.

Менская акруговая нарада прадстаўнікоў груп беднаты склікаецца пасьля значнай работы, праведзенай партарганізацыямі акругі ў гэтай галіне. На Менскай акрузе за апошні год лік груп беднаты павялічыўся ў два разы (з 63 груп дайшоў да 127 груп); павялічыўся таксама і ахоп гэтымі групамі беднякоў менскае вёскі. Будзем спадзявацца, што нарада замацуе дасягнутыя посьпехі, замацуе тую пляновасьць у рабоце з беднатою, якая намецілася, і дасьць неабходныя зазначэньні на далейшую работу, асабліва ў адносінах практычнага ўдзелу груп беднаты ў правядзеньні вясновай сельска-гаспадарчай кампаніі.

Пажадаем-жа першай акруговай нарадзе груп беднаты плённае работы.

Іншым нашым акругам трэба хутчэй насьледаваць прыкладу Менскае акругі і правесьці падобныя-ж акруговыя нарады бядняцкіх груп.

Х.

Грамады

„Тут робіцца надзвычайна вялікая несправядлівасьць“

ВІЛЬНЯ, 17. У другой палове дзесятага дня працэсу Грамады выступіўшы ў якасьці сьведкі абраны ў сойм дэпутат ад Навагрудку, член Грамады Дварчанін на пытаньне старшыні, што можаце сказаць? — заявіў:

«Магу сказаць, што тут робіцца надзвычайна вялікая несправядлівасьць».

Значную частку адзінаццатага дня працэсу занялі паказаньні пры зачыненых дзьвярах афіцэра другога аддзелу Міхальскага. Далей сьведка Кліцкі, як відно інфарматар ахранкі, апавядае, як падсудны Мятла заклікаў жыхарства «да падрыхтоўкі «да разьні і паўстаньня», калі Польшча добраахвотна не аддасьць захопленую ёю тэрыторыю Беларусі Савецкаму Саюзу.

Выяўляецца, што сьведка сам гэтага закліку ня чуў.

(Пратэсты рабочых і сялян БССР супроць працэсу Грамады на 2 стар).

[illegible] мечныя. [illegible] дазволь, [illegible] паводзіны. Іначэй кажучы, што Нямеччына жадае захаваць знанамічныя зносіны і разьвіць іх на падставе новых, дакладна абдуманых прапаноў, мы спадзяемся, што цяпер савецкі ўрад у прысьпешаным парадку зробіць усё залежнае ад яго для ўладжаньня гэтага канфлікту».

Забастоўка сударэмонтных рабочых у Бэльгіі

ПАРЫЖ, 16. Як паведамляюць з Антвэрпэну (Бэльгія), забастоўка сударамонтных рабочых пашыраецца. Зараз абвешчана забастоўка на ўсіх сударамонтных майстэрнях. Магчыма, да забастоўкі далучацца таксама партовыя рабочыя. Забастоўшчыкі патрабуюць павялічэньня зарплаты і 8-гадзіннага рабочага дня. Прадпрыемцы заяўляюць, што гэтыя патрабаваньні ажыцьцявіць немагчыма.

Лянкашырскія тэкстыльшчыкі гатовы змагацца

ЛЁНДАН, 16. У Лянкашыры пад мясцовым кіраўніцтвам кампартыі адбылася дэлегацкія канфэрэнцыі тэкстыльшчыкаў. На канфэрэнцыях аднагалосна была ўхвалена рэзалюцыя, якая заклікае лянкашырскіх тэкстыльшчыкаў падрыхтавацца да барацьбы нават у тым выпадку, калі іх здрадзяць прафсаюзныя лідэры.

т. Літвінава

аб пытаньні па разбраеньні

ЖЭНЭВА, 16. На другім пасяджэньні падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі па разбраеньні старшыня прапанаваў распачаць абгавор рэзалюцый, прынятых камітэтам па бясьпечнасьці і арбітражы. З заявою выступае старшыня савецкае дэлегацыі тав. Літвінаў.

„Дэлегацыя СССР, — сказаў т. Літвінаў, — ужо на чацьвертай сэсіі падрыхтоўчай камісіі да канфэрэнцыі аб разбраеньні паведаміла, якую пазыцыю яна займае ў пытаньні аб узаемнай сувязі між пытаньнямі, якія абмяркоўваюцца ў камітэце бясьпечнасьці, і праблемаю разбраеньня.

Мы, як і раней, думаем, што праблема міру ня можа быць вырашана ці наблізіцца да ажыцьцяўленьня праз вырашэньне тых пытаньняў, якія абгаворвае камітэт безапаснасьці. Мы лічым, што той шлях, па якім ідзе камітэт па безапаснасьці, можа прывесьці не да ажыцьцяўленьня ўсеагульнае безапаснасьці, а да павялічэньня безапаснасьці адных краёў за кошт іншых. Больш таго, пры адсутнасьці дакладных крытэрыяў для вызначэньня вайн наступальных і абарончых, прапанаваная камітэтам безапаснасьці і арбітражу сыстэма ўзаемнай дапамогі можа лёгка прывесьці да даваеннай сыстэмы групавых саюзаў. Гэта сыстэма была адной з прычын сусьветнае вайны 1914 году. Яна зьяўляецца сама па сабе пагрозаю міру і можную вайну можа абярнуць ва ўсеагульную.

З заявамі т. Літвінаву выступілі прадстаўнікі Грэцыі, Францыі і інш.

[illegible] СССР нямецкіх інжынэраў

БЭРЛІН, 17. Сёньня ўся буржуазная і сацыял-дэмакратычная друк абмяркоўвае пытаньне аб арышце нямецкіх

МАСКВА, 17. 17-га сакавіка ва ўрачыстай абстаноўцы адчыніўся IV кангрэс Прафінтэрну, на якім прысутнічаюць прадстаўнікі прафарганізацый 40 краін.

На ўсесаюзнай кіно-нарадзе

ДАКЛАД тав. КРЫНІЦКАГА

МАСКВА, 15. На ўсесаюзнай кіно-нарадзе з дакладам аб выніках і задачах савецкай кінематаграфіі выступіў загадчык Агітпропам ЦК УсеКП(б) т. Крыніцкі.

— Дзьве галоўнейшыя задачы, — сказаў дакладчык, — павінна паставіць сабе савецкая кінематаграфія: 1. Стаць сапраўды зброяй пралетарыяту ў клясавай барацьбе і культурнай рэвалюцыі і 2. Стаць самай прыбытковай галіной народнай гаспадаркі і выцясьніць гарэлку. Партыя такою вялізарнаю зброяй агітацыі і прапаганды, як кіно, у поўнай меры яшчэ не заўладала.

Арганізацыйна - гаспадарчыя задачы кіно заключаюцца ў тым, каб стаць самаю прыбытковаю часткаю народнае гаспадаркі. Лік кіно-ўстановак зусім яшчэ невыстарчальны. Ударнай задачай зьяўляецца пашырэньне кіно-сеткі. Пашырэньне сеткі дасьць нам вялікія магчымасьці ў адносінах да зьніжэньня сабекошту кіно-карцін. Неабходна весьці рашучы курс на далейшае скарачэньне ўвозу заграмічных фільмаў. Наадварот, экспарт савецкай фільмы павінен разьвівацца.

Да польска-літоўскіх перамоў

ВАРШАВА, 17. Польскі Урад зьвярнуўся да літоўскага Ураду з нотаю, у якой заяўляе аб гатоўнасьці распачаць перамовы ў сакавіку ў Кенігсбэргу.

Сьмяротны прысуд у Беластоку

ВАРШАВА, 15. Акруговы суд у Беластоку прыгаварыў да кары сьмерцю Аляксандра Бойка і да турэмнага зьняволеньня на ўсё жыцьцё Бартасика і Ляўшуна па абвінавачаньні ў забойстве брата „генэрала“ Булак-Балаховіча.

Забіты правакатар Гурын

(Па тэлефону ад уласнага карэспандэнта «Зьвязды»)

ВАРШАВА, 17. 16 сак. а 11 гадз. увечары ў Вільні ў адным з рэстаранаў забіты былы камуніст, правакатар Гурын. Забойства адбылося пры наступных умовах:

У рэстаран, дзе сядзеў Гурын, увайшоў невядомы, наблізіўся да Гурына і выстраліў у яго з рэвальвэра. Гурын зваліўся пад стол. Невядомы хацеў выйсьці з рэстарану, але быў затрыман начнымі вартаўнікамі. Пры допыце ён назваў сябе Нікарскім і заявіў, што прыехаў з Слоніму.

Польскія мясцовыя ўлады лічаць, што гэта праўдападобна зьяўляецца псэўдонімам.

* * *

Хто такі Міхась Гурын?

Пры царскім урадзе Гурын вучыўся ў вайсковай школе. Па сканчэньні ён служыў у якасьці кавалерыйскага афіцэра. Пасьля краху царызму ён хутка скідае залатыя пагоны і прыстасоўваецца да новых умоў. Гурын, пад прозьвішчам Марозоўскі, прабіраецца ў Чырвоную армію, а потым і ў кампартыю. Хутка таварышы ўбачылі, хто такі Гурын, і зьбіраліся выключыць яго з партыі за п'янства. Напярэдадні выключэньня, дзякуючы сваёй зручнасьці, яму ўдаецца прабрацца ў Польшчу.

Карыстаючыся тым, што камуністым Заходняй Беларусі ня было вядома аб яго цёмным мінулым, Гурын прабіраецца ў кампартыю Заходняй Беларусі. У КПЗБ Гурыну таксама не ўдаецца доўга ўтрымацца. За растрату партыйных грошай і склоку Гурына выключаюць з партыі.

Увосень 1925 г. у часе масавых арыштаў у Заходняй Беларусі арыштоўваецца і Гурын па абвінавачаньні ў прыналежнасьці да кампартыі Заходняй Беларусі (працэс „131“). Гурына садзяюць у беластоцкую турму, дзе многа з палітычных вязьняў не хацеў з ім мець ніякай справы, адчуваючы ў яго асобе тыповага правакатара.

Седзячы ў турме, Гурын часта хадзіў у горад і меў жывую сувязь з прадстаўнікамі польскай ахранкі.

На хаваньні Гурына і яго правакацыйных пак званых выбудавалы вядомы працэс „131“ і таксама працэс Беларускай Грамады, які зараз адбываецца ў Вільні.

ПАД ПЯТОЮ ПІЛСУДЧЫНЫ

(Да працэсу над Беларускай Грамадой)

Жадаючы ператварыць Заходнюю Беларусь у сваю калёнію, урад польскіх капіталістых і паноў на чале з Пілсудзкім вядзе бязьлітаснае змаганьне з кожнай праявай беларускай нацыянальнай культуры і беларускага нацыянальнага рэвалюцыйнага руху. У пана Пілсудзкага адна мэта — дэнацыяналізаваць беларускае насельніцтва і палёнізаваць яго.

Адной з важнейшых форм нацыянальнага прыгнечаньня беларусаў застаецца да апошняга часу жорсткае змаганьне ўраду пана Пілсудзкага з беларускімі школамі. Палякі хацелі-б гвалтам прымусіць, каб беларускія дзеці вучыліся на польскай мове, каб зусім пахаваць беларускую мову. Польскі ўрад ня толькі зачыніў усе дзяржаўныя школы на беларускай мове, але ліквідаваў таксама і ўсе прыватныя школы.

З 400 з лішкам беларускіх школ у 1919 годзе пасьля доўгай упартай барацьбы ўрад іх бадай усе зачыніў і таму ў 1927 годзе на ўсёй Заходняй Беларусі засталося толькі чатыры прыватныя школы і ні аднае дзяржаўнае.

У 1924 годзе, каб паслабіць змаганьне беларускіх працоўных мас з польскім урадам і каб паказаць свой лібэралізм перад Эўропай, дзе тады панаваў левы курс (Макдональд-Эрыё), польскі сойм прыняў закон, што там, дзе больш звыш 25 проц. беларускага насельніцтва, ці дзе 40 бацькоў-беларусаў выяўляюць жаданьне вучыць сваіх дзяцей на беларускай мове, павінны быць адкрыты беларускія школы. Але гэты закон застаўся толькі на паперы, у жыцьці ад яго беларускаму насельніцтву ані не палягчала, палякі і ня думалі яго выконваць, а польскія ўрадоўцы рознымі спосабамі сабатуюць. У 1925 год е была выдана навэля да гэтага закону, якая казала, што тыя бацькі, якія хочуць вучыць сваіх дзяцей на беларускай мове, павінны падаць асобныя дэклярацыі. Пасьля гэтай навэлі польскім урадоўцам было яшчэ лягчэй рабіць перашкоды адчыненьню беларускай школы і яны гэта шырока скарысталі.

У 1925-26 годзе было падана некалькі тысяч дэклярацый, на падставе якіх урад павінен адкрыць 412 беларускіх школ, але ні аднае дзяржаўнае беларускае школы ня было адкрыта. Наадварот, яшчэ узмацнілася змаганьне з беларускімі школамі і на працягу гэтага году было закрыта 67 прыватных беларускіх школ. У адказ на прасьледваньне беларускае школы, беларускае насельніцтва адкрывае патайныя беларускія школы. На гэтыя патайныя школы польскі ўрад навальваецца ўсімі мерамі, якія ён мае, і паліцыяй, і жандармэрыяй, судом і штрафамі, настаўнікаў і бацькоў арыштоўваюць і кідаюць у турмы. Беларускіх дзяцей да апошняга часу прымушаюць наведваць польскую школу, але значная частка насельніцтва адмаўляецца пасылаць дзяцей у польскую школу.

У польскіх школах беларускіх дзяцей тэрарызуюць. Родная матчына мова высьмейваецца, а дзяцей, якія пратэстуюць супроць гэтага, польскія настаўнікі часта зьбіваюць да непрытомнасьці.

Ня лепей стаіць справа і з беларускімі культурнымі арганізацыямі. Сыстэматычны зьдзек і ўціск практыкуецца і тут буржуазнай Польшчай. Кожная сямая нявіная культурная арганізацыя бярэцца пад тайны нагляд паліцыі. Нянавісьць польскай буржуазіі, разьюшанага польскага фашызму да усяго беларускага даходзіць да таго, што забараняюцца беларускія спэктаклі і навуковыя лекцыі, даклады і нават звычайныя школьныя вечарынкі. Дайшло нават да таго, што ўрад забараніў зборы на карысьць бедных дзяцей беларускага прытулку.

Ня меншую нянавісьць тоіць у з а в і х прасьледваньняў ва-

сабе ўрад і да беларускай мовы. Ня гледзячы на тое, што ў Зах. Беларусі больш чым 70 проц. беларусаў, беларуская мова ня мае там жадных праў ні ў дзяржаўных, ні ў камунальных установах. Нават просьба, заява беларускага селяніна ў якую-небудзь мясцовую ўстанову на беларускай мове не дапушчаецца. Забаронена размова на беларускай мове ва ўсіх урадовых установах. Усюду дамагаюцца веданьня польскае мовы і тыя, хто ня ведае яе, лічацца няпісьменнымі. Ад іх адбіраюць магчымасьць быць у самаўрадах, высоўваць кандыдатуру ў сойм і нават ня прымаюць на дзяржаўныя фабрыкі ў якасьці звычайнага рабочага.

Асабліва зьверна прасьледуе ўрад беларускую прэсу. Урад усімі мерамі дамагаецца заглушыць вольнае беларускае слова, адабраць ад беларускага народу друк на роднай мове. Канфіскацыя і зачыненьне беларускіх газэт зрабілася звычайнай бытавой зьявай. Рэдактароў беларускіх газэт хапаюць і кідаюць у вастрогі і прысуджваюць на шмат год катаргі. За 1923-25 г.г. было зачынена 16 беларускіх газэт. 50 нумароў з іх было канфіскавана. Ня маючы магчымасьці з-за перыядычна выдаваць газэты, выдавецтва пераходзіць да выпуску аднаднёвак. На працягу двух год (1923-24) у Вільні вышла ня менш 30 аднаднёвак. 5 з гэтых аднаднёвак былі канфіскаваны.

Прасьледваньне беларускае прэсы вядзецца яшчэ праз стварэньне ўмоў, у якіх нельга яе распаўсюджваць. Нават неканфіскаваныя нумары затрымліваюцца на пошце і патрэбен спэцыяльны дазвол паліцыі аб іх рассылцы. Вобыскі паліцыі ў рэдакцыях беларускіх газэт — зьява таксама будзённая, яна практыкуецца з прычыны і без прычыны. Адным з спосабаў прасьледваньня беларускае прэсы зьяўляецца і прасьледваньне надпісчыкаў гэтае прэсы. Калі пры вобыску знаходзяць беларускія газэты, дык гэта паліцыя і судовая ўлада ўжо скарыстоўвае, як матар'ял, які пацьвярджае палітычную ненадзейнасьць.

Вось коратка тыя факты нацыянальнага ўціску, тая абстаноўка, у якой расьце і шырыцца беларускі рэвалюцыйны рух. І ня гледзячы на ўсе зьверствы польскага фашызму, рады працоўных робяцца з кожным разам шчыльней.

Працэс Беларускае Грамады, які зараз адбываецца ў Вільні, толькі ўзмацняе энэргію працоўных. У народных масах жыве цьвёрдая вера, што «хутка прыйдзе дзень расплаты».

Янка Жуновіч.

Разьбеце путы капіталістычнай няволі!

Далучэце свой голас пратэсту супроць катаў беларускага народу

Паток пратэстаў сходаў рабочых і сялян супроць працэсу Грамады, якія атрымліваюцца рэдакцыяй, з кожным днём павялічваецца.

Асьветнікі г. Менску ў рэзалюцыі выказваюць вялікае абурэньне правакацыйнай палітыкай польскага ўраду і зварачаюць увагу асьветнікаў усяго сьвету на дыктатуру польскага фашызму, **які трымаецца на шпіянажы, правакацыях, нябывалым тэроры, які душыць кожны свабодны крок, кожную свабодную думку працоўных мас і паднявольных народаў.**

У асобе Беларускай Грамады фашысцкі польскі суд судзіць мільёнными працоўныя масы Заходняй Беларусі.

—Мы, асьветнікі г. Менску,—зазначаецца далей у рэзалюцыі,—заклікаем усіх асьветнікаў БССР і СССР і працоўную інтэлігенцыю ўсяго сьвету **дапамагчы разьбіць путы капіталістычнай няволі і далучыць свой голас пратэсту супроць польскіх гвалтаўнікоў, якія чыняць суд і расправу над Беларускай Грамадой.**

Прэч буржуазны тэрор.

Усе на абарону Беларускае Грамады.

Усе ў рады МОПР'у.

° ° °

Рабочыя і служачыя лінейнага і іншых цэхаў галоўных Гомельскіх майстэрняў выказваюць гарачы пратэст супроць гнусных нападаў на лепшых сыноў рэвалюцыі і заяўляюць, што такая дзікая расправа над рэвалюцыянэрамі не папярэдзіць пагібелі крывавага рэжыму.

° ° °

Рабочая канфэрэнцыя г. Гомеля ў рэзалюцыі, адрасаванай Віленскаму акруговаму суду, выказвае пратэст супроць дэспатызму польскіх паноў, катаў і прыгнятальнікаў.

— Пілсудчыкі ў цесным саюзе з ППС'оўцамі, гаворыцца ў рэзалюцыі, стараюцца турмамі і шыбеніцамі падтрымаць сваё панаваньне, арганізоўваючы суды над рэвалюцыйнай народнай арганізацыяй Беларускай Грамадой.

Мы, рабочыя і работніцы Гомелю, надсылаем сваё спачувальнае прывітаньне падсудным і выказваем упэўненасьць, **што польскай буржуазіі ня ўдасца затрымаць рэвалюцыйнага руку беларускага сялянства,** якое зразумела сваё інтарэсы.

Кулакі зрываюць самаабкладаньне

Забойства бедняка-актывістага

(Ад нашага мазырскага карэспандэнта)

У вёсцы Хомічы, Калінкавіцкага раёну, група кулакоў забіла бедняка-актывістага Гарбача Пятруся.

За што кулакі забілі Гарбача? За тое, што ён увесь час вёў упартую барацьбу супроць заможна-кулацкай групы вёскі.

Прышоўшы з Чырвонай арміі, т. Гарбач павёў упартую барацьбу за абрэзку зямлі кулакоў, у якіх налічвалася па 70—80 дзесяцін. У 1925 г. была праведзена першая абрэзка кулацкіх гаспадарак і данадзяленьне беднаты. Гэта абурыла кулацкую групу супроць беднаты і асабліва супроць арганізатара беднаты—Гарбача.

У 1927 г. пры актыўным удзеле Гарбача і арганізаванай беднаты зноў праходзіць абрэзка кулацкіх гаспадарак і, апроч таго, пры дапамозе Гарбача ўдаецца выявіць рад укрытых аб'ектаў пры абкладаньні с.-г. падаткам. Гэта яшчэ больш раззлавала кулакоў і апошнія пачалі адкрыта пагражаць Гарбачу. У студзені месяцы 1927 г. сынам кулака Малчана вытвараецца першы акт над тав. Гарбачом. Апошняга зьбіваюць. Гэта аднак не зьмяншае актыўнасьці Гарбача, які працягвае праводзіць актыўную працу ў вёсцы.

Пытаньне самаабкладаньня яшчэ больш раззвязвае кулакоў і а бурае іх супроць Гарбача. **16 лютага ў хаце Гарбача склікаецца агульны сход сялян па пытаньні самаабкладаньня. Кулаком удалося гэты сход сарваць.** Праз тыдзень склікаецца зноў агульны сход, на якім тав. **Гарбач актыўна выступае за правядзеньне самаабкладаньня** і пры актыўным падтрыманьні беднаты сход пераважнай большасьцю вынесіць пастанову аб правядзеньні самаабкладаньня на пабудову маста і фэльшарскага пункту.

На гэтым-жа сходзе некаторыя з кулакоў па адрасе тав. Гарбача пусьцілі рэпліку: «за гэтае самаабкладаньне мы цябе абкладзём».

24-га лютага робіцца замах на Гарбача, які не ўдаецца, а 25 лютага група кулакоў на чале з Сьцяпанам Малчаном зьверскі кіямі зьбіваюць Гарбача і, урэшце, забіваюць яго на сьмерць. Б. Шпітальнік.

Хуліганскія выхадкі

Ці прасоўваецца машына ў вёску?

Радыё-тэлеграма тав. Арджанікідзе СНК і НКЗ БССР

Адным з асноўных фактараў, якія дапамагаюць пашырэньню пасеўных плошчаў, узмацненьню сацыялістычнага сэктару ў сельскай гаспадарцы, зьяўляецца сельска-гаспадарчы інвэнтар. Асаблівую важнасьць прадстаўляе справа забесьпячэньня інвэнтаром бягучую пасеўную кампанію. Між тым зводкі рэалізацыі с.-г. машын вясеньняга сэзону, якія атрыманы з месяц на 1-га сакавіка, паказваюць, на глядзячы на здавальняючы завоз, слабы тэмп рэалізацыі, што можа дрэнна адбіцца на ўсёй пасеўнай кампаніі.

Таму прапануецца вам:

1) Шляхам ужыцьця адпаведных мер дабіцца рашучага пералому ў бліжэйшыя дні, асабліва ў паўднёвых раёнах, у рэалізацыі с.-г. машын, строга праводзячы дырэктывы ўраду аб ільготах для машыназабесьпячэньня па сацыяльнай адзнацы.

2) Максымальна дапамагаць машына-забясьпечваючым арганізацыям разьвіцьцю такога тэмпу, які забясьпечыў-бы безумоўна поўнае выкананьне пляну.

3) Ужыць тэрміновыя меры да зьнішчэньня прычын, якія тармозяць работу ў радзе раёнаў, як напрыклад, пагоршаньне шкалы крэдытаваньня, умоў водпуску, невыстарчальнае крэдатаваньне калгасаў, а таксама бядняцка-серадняцкіх пластоў сялянства, затрыманьне адкрыцьця крэдытаў крэдытнай сыстэмай, затрыманьне вучоту абавязацельстваў, забарона сельска-гаспадарчымі саюзамі нізоўцы купляць машыны на дзяржаўных складах, наяўнасьць лішніх інстанцый, якія ствараюць цяганіну пры атрыманьні машын, перагібы ў зьвязку з хлебазагатоўкамі ў выглядзе запатрабаваньняў прадаваць машыны толькі здатчыкам хлеба і інш.

Прашу ўдзяліце ў гэтай справе максымум увагі і энэргіі.

Нам. старшыні Савету Працы і Абароны, упоўнаважаны ўраду Саюзу па правядзеньні пасеўнай кампаніі

Арджанікідзе.

Адказ Наркамзема на тэлеграму тав. Арджанікідзе

У адказ на вашае запытаньне па радыё аб рэалізацыі сельска-гаспадарчых машын у вясновы пэрыяд паведамляю, што Наркамзем БССР прыняў наступныя мерапрыемствы:

1) У зьвязку з тым, што па лініі гандлёвых арганізацый адсутнічаюць весткі аб фактычнай рэалізацыі сельска-гаспадарчых машын і таму нельга своечасова прасачыць за тэмпам прасоўваньня машын у вёску,—запрапанавана гандлёвым арганізацыям арганізаваць справаздачнасьць па рэалізацыі с.-г. машын 1, 10 і 20 кожнага месяца ў працягу ўсяго вясеновага пэрыяду. Тое самае ўжыта ў адносінах фактычнага выкарыстаньня крэдытаў на с.-г. машыны.

2) У мэтах шырокае інфармацыі ўмоў і парадку водпуску с.-г. машын для калектыўных аб'яднаньняў і бядняцкіх гаспадарак прыняты меры шырокай публікацыі шкалы крэдытаваньня праз друк і адсылкі ў нізавыя савецкія ячэйкі—сельсаветы, на якія ўскладаецца як інфармацыя насельніцтва аб ільготах водпуску машын, так і нагляданьне за нізавой крэдытнай сыстэмай, каб апошняя не парушала правіл і ўмоў крэдытаваньня бяднейшага насельніцтва

4) Канстатуючы, што ва ўмовах БССР водпуск дэфіцытных машын меў месца пры выпляце накупцом за прадукцыю сырцу, Наркамзем узьняў пытаньне перад Наркамгандлем аб скасаваньні данага парадку водпуску дэфіцытных машын.

5) Пры ўстанаўленьні і зацьверджаньні шкалы крэдытаваньня ў БССР была прынята пад увагу маламоцнасьць сялянскіх гаспадарак у параўнаньні з іншымі часткамі насельніцтва Саюзу і ў выніку шкала крэдытаваньня на сельска-гаспадарчыя машыны па БССР прадстаўляе больш шырокія ільготы водпуску бядняцка-серадняцкім групам насельніцтва і калектыўным аб'яднаньням чым шкала крэдытаваньня па РСФСР. Між тым пры вызначэньні крэдытаў для Белсельбанку на крэдытаваньне насельніцтва ня быў надлічан гэты факт, але нават не захавана прапорцыя па ўдзельнай вазе БССР у рэалізацыі с.-г. машын на 1927-28 г. У выніку для БССР выдзелена менш крэдытаў на с.-г. машыны, чым трэба было-б.

Па лініі кааперацыйных цэнтраў мелі месца адміністрацыйны націск на нізавую сельска-гаспадарчую

МОПР БССР за 5 год

5 год існуе МОПР, першая ідэя аб стварэньні якога належыць таварыству старых бальшавікоў. Пачаўшы сваё разьвіцьцё ў 1923 г. невялікімі групамі, МОПР рос, усё пашыраўся, абхапляючы сваім уплывам шырокія пласты працоўных гораду і вёскі Савецкага Саюзу. Хутка арганізацыі МОПР'у пачалі стварацца ва ўсім сьвеце. МОПР пачынае набываць усё большае да сябе спачуваньне з боку працоўных мас, і ў цяперашні момант, да дня свайго пяцігодзьдзя існаваньня, МОПР з поўным правам і законным гонарам можа адзначыць, што ён у працягу 5-ці год стаіць на варце сусьветнай рэвалюцыі, бясьперастанку дапамагаючы тэй вызваленчай барацьбе, якая ўсё больш заваструецца ва ўсім сьвеце.

МОПР да пяцігодзьдзя свайго налічвае ў сваіх радох 8 з пал. мільёнаў членаў, аб'яднаных у 43 сэкцыях; **з іх звыш 3 з пал. мільёнаў прыпадае на СССР.** За 5 год існаваньня МОПР'у аказана матар'яльная дапамога палоньнікам капіталу **ў разьмеры звыш 8 мільёнаў руб.**

Ня гледзячы на тэрор і ўдары, якія наносяцца МОПР'у ў капіталістычных краінах зьвярэлай буржуазіяй, ён усё больш расьце і разьвіваецца, узмацняючы дапамогу барацьбітом рэвалюцыі.

МОПР у нашай Савецкай Беларусі, да якое гучна даносяцца енкі і крыкі катаваных паплечнікаў, не адставаў і не адстае ад агульнага МОПР'аўскага руху. **У радох сваіх МОПР БССР у цяперашні момант налічвае 170.000 членаў:** рабочых, сялян, жанчын, чырвонаармейцаў, моладзі, **МОПР'ам БССР за мінулыя 5 год сабрана для аказаньня матар'яльнай дапамогі барацьбітом рэвалюцыі і іх сем'ям звыш 400.000 рублёў.**

МОПР'ам у БССР добра праведзен рад палітычных кампаній супроць белага тэрору ў буржуазных краінах і ў сучасны момант праводзіцца кампанія супроць суду над Беларускай Сялянска - Работніцкай Грамадой, якая стала ахвярай польскага фашызму.

Мы за мінулыя 5 год распаўсюдзілі па БССР дзесяткі тысяч экзэмпляраў МОПР'аўскае літаратуры, якая даносіла да самых далёкіх і глухіх куткоў, да самых адсталых пластоў вёскі жывое слова аб тэй рэвалюцыйнай барацьбе, якую вядуць рабочыя і сяляне ў капіталістычных краінах.

У працэсе сваёй работы МОПР у БССР высунуў не малую колькасьць актывістых-мопраўцаў з ліку рабочых і работніц, сялян і сялянак, настаўнікаў і іншых пластоў працоўнага насельніцтва. Гэтыя актывістыя-мопраўцы задаюць тон у рабоце нізавой ячэйкі і ў кіруючых МОПР'аўскіх органах.

І ў цяперашні момант, калі праходзіць першае пяцігодзьдзе работы МОПР'у, перад тварам барацьбы паміж працай і капіталам, якая ўсё заваструецца, перад тварам узрастаючай небясьпекі контр-рэвалюцыйнай вайны супроць нашай, першай у сьвеце, краіны пралетарскай дыктатуры, калі ўсё больш наглее і лютуе буржуазія ва ўсіх краінах, калі клясавая помста буржуазіі становіцца чым далей, тым усё больш бязьлітасьней. Кожны працоўны павінен памятаць, што наша дапамога барацьбітом рэвалюцыі павінна ўсё ўзмацняцца і ўзмацняцца.

М. Калмык.

Аб чым гавораць лічбы

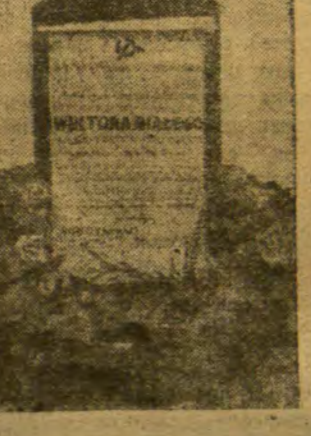

Магіла В. БЯЛАГА, члена Варшаўскага к-ту кампартыі, забітага 3-IX—24 г.

раў Т'ер і Галіфэ, тання цэняць польскіх, італьянскіх, вэнгерскіх і кітайскіх камунараў Пілсудзкі, Мусаліні і Чан Кай-шы. Аб гэтым досыць яскрава сьведчаць наступныя лічбы, якія характарызуюць хвалю белага тэрору ў краінах капіталу за апошнія тры гады:

У 1925 годзе ў капіталістычных краінах было арыштавана 59.575 чал. рэвалюцыянэраў, у 1926 годзе—138.131, у 1927 годзе—103.370; у 1925 годзе было расстраляна, павешана, замучана—11.853 чал., у 1926 годзе—9.688, у 1927 годзе—66.080.

Мы не будзем ужо падаваць лічбаў параненых, лік якіх дасягае сотняў тысяч, і засуджаных на ўсё жыцьцё ў турму і катаргу, лік якіх дасягае дзесяткаў тысяч.

Такія жывія лічбы аб белым тэ-

5 год у барацьбе з белым тэрорам

18-га сакавіка, у дзень Парыскай Камуны, МОПР сьвяткуе сваё пяцігодзьдзе. Міжнародная арганізацыя дапамогі барацьбітом рэвалюцыі вось ужо 5 год цьвёрда трымае свой сьцяг дапамогі рэвалюцыянэрам, 5 год дае адпор бушуючай хвалі белага тэрору ў краінах буржуазіі.

Гэтая хваля зьверстваў далёка пакінула за сабою «крывавы тыдзень» у 1871 годзе, калі вэрсальскія каты Т'ер і Галіфэ задушылі гэраічную Парыскую Камуну. Зараз па ўсіх кутках капіталістычнага сьвету лютуе яшчэ больш жахлівы тэрор, яшчэ больш нячуваныя зьверствы.

Асабліва жудасны белы тэрор у Кітаі. Кожны дзень тэлеграф прыносіць страшэнныя весткі аб новых дзесятках забойстваў і аб пакараньнях сьмерцю. Вуліцы Кантону, Шанхаю і інш. гарадоў сапраўды заліты крывёю рэвалюцыйных сялян і рабочых. Кары сьмерцю адбываюцца тут-жа на вуліцах і адсечаныя галавы дзесяткамі выстаўляюцца на высокіх жэрдках на «страх» жыхаром. Разгромленыя рабочыя кварталы напоўнены трупамі, якія валяюцца проста на бруку. Рэвалюцыйныя сялянскія атрады зьнішчаюцца пагалоўна наймітамі замежных імпэрыялістых, войскам рэакцыйных генэралаў. Мільёны людзей палілі сваёй крывёю багатыя палі Кітаю.

Але і Эўропе, і ў Амэрыцы, і ў калёніях замежнага капіталу справа абстаіць мала лепш. Асабліва лютуюць каты на Балканах, у Польшчы, у Вэнгрыі і ў краінах Прыбалтыцкіх. У Румыніі і ў Баўгарыі, напрыклад, пры задушэньні паўстаньняў апалеўшага ад бядот насельніцтва, забітыя і пакалечаныя налічваліся дзесяткамі тысяч. У адной Бэсарабіі за 3 гады, з 1917 па 1920, было забіта больш 15.000 рабочых і сялян. У Баўгарыі забівалі ня толькі самых рэвалюцыянэраў, але і іх сем'і. Зьнішчаліся агнём і мячом часамі цэлыя вёскі і нават гарады.

У Літве, Эстоніі і Фінляндыі рэвалюцыянэры расстрэльваліся тысячамі. У Польшчы белы тэрор лютуе ня ў меншай меры. Тут забіты лепшыя рэвалюцыянэры, лепшыя барацьбіты за справу прыгнечаных т. т. Гібнэр, Ботвін, Энгель, Багінскі, Вечаркевіч і інш.

Тысячы рабочых і сялян былі замучаны ў падвалах ахранкі і турмаў. Ды зараз, напрыклад, у Польшчы адбываецца грандыёзны судовы працэс беларускіх сялян, дзе большасьць атрымае дзесяткі

...го перадавога авангарду—кампартыі Зах. Беларусі парахуюцца за ўсе зьверскія расправы, якія ўчыняе польская буржуазія.

Рэдакцыяй атрыман яшчэ шэраг рэзалюцый пратэсту ад супрацоўнікаў Наркамзему, Белсельтрэсту, Цэнтразенскладу, курсантаў гомельскага аўпэдтэхнікуму, супрацоўнікаў Беларускага навукова-дасьледчага інстытуту сельскае і лясное гаспадаркі імя Леніна, сходу сялян в. Шасьціспоны, сходу членаў МОПР'у і грамадзян м. Койданава.

Да ўсяго сялянства СССР і сьвету!

6 год панаваньня польскіх абшарнікаў і буржуазіі на заходняй частцы Беларусі прывялі апошнюю да канчатковага эканамічнага і культурнага заняпаду.

Сялянства і рабочая кляса Заходняй Беларусі, жадаючы захаваць сваю беларускую нацыю і культуру, вядуць барацьбу за сваё нацыянальна-сацыяльнае вызваленьне праз Сялянска-Работніцкую Грамаду, якая бязьлітасна зьнішчаецца польскім фашызмам.

Польскі фашысцкі ўрад, бачачы некаторыя посьпехі Сялянска-Работніцкай Грамады і прыхільнасьць працоўных Заходняй Беларусі, задаўся мэтай зьнішчыць гэткую, шляхам усялякіх правакацый і паклёпаў, утварыў суд над правадырамі Сялянска-Работніцкай Грамады, суд над працоўным жыхарствам Заходняй Беларусі, суд над усім сялянствам і культурай.

V-ы Ўсебеларускі зьезд сялянскіх т-ваў узаемадапамогі ў ліку 218 дэлегатаў, прадстаўляючых сабою 1.500.000 членаў т-ваў, выносіць свой пратэст і заклікае працоўнае сялянства СССР і ўсяго сьвету заявіць свой магутны пратэст супроць бязьлітаснага зьдеку польскага фашызму над працоўным сялянствам і рабочай клясай Заходняй Беларусі, над лепшымі правадырамі-членамі Сялянска-Работніцкай Грамады.

Зьезд заклікае ўсіх членаў сялянскіх т-ваў узаемадапамогі і іх камітэты правесьці кампанію па зборы сродкаў на дапамогу рабочым і сялянам Заходняй Беларусі, пацярпеўшым ад польска-фашысцкага тэрору.

Далоў польскі фашысцкі суд!
Далоў польскі фашызм!
Няхай жыве барацьба за вызваленьне Заходняй Беларусі!
Няхай жыве Савецкая Беларусь і яе вяскова грамадзкасьць!

...юць супроць закону аб самаабкладаньні (вёскі Аленавічы, Корава і інш.).

У вёсцы Корава, Аршанскага раёну, быў такі выпадак. Кулакі арганізавана выступілі супроць закону аб самаабкладаньні, патрабавалі пазбаўленьня права ўдзельнічаць у галасаваньні беднякоў, якія вызвалены ад с.-г. падатку цалком, а калі гэта не ўдалося, то крычалі і перашкаджалі рабіць даклад.

Пасьля галасаваньня, калі прапанова кулакоў праваліласяі, кулак Жукоўскі падыйшоў да прэзыдыуму сходу, выхваціў з рук пратакол і парваў яго.

Прэзыдыум Аршанскага райвыканкому пастанавіў перадаць справу аб Жукоўскім і яго памоцніках у зрыве сходу—пракурору для прыцягненьня іх да адказнасьці.

...насельніцтва аб існуючых зараз цэнах на сельска-гаспадарчыя машыны, шляхам выданьня спэцыяльнага каталёгу і вывешваньня яго на відных месцах, а таксама расцэнак на с.-г. машыны, пасеўнае і ўгнаеньне.

...лежнасьці да гаспадарчай выгоднасьці і мэтазгоднасьці.

Упоўнаважаны па правядзеньні пасеўнай кампаніі ў БССР
Прышчэпаў.

Адчыненьне Ульскага масту у Полаччыне

З Менску выехала спэцыяльная камісія на ўрачыстасьць

Учора ўвечары ў м-ка Ула (Полацкая акруга) з Менску выехала спэцыяльная дэлегацыя ў складзе нам. СНК БССР т. Карклiна і нам. упоўнаркам шляху ў БССР т. Іванова на адчыненьне пабудаванага масту праз раку Ула.

Мост будзе адчынены сёньня а 2 гадзіне дня. Будаваўся ён 3 гады, каштаваў больш 1.000.000 р. і мае вялікае значэньне для гаспадарчага жыцьця акругі.

...зьверскай і бязьлітаснай бойні, якую падрыхтавалі парыскім камунарам Т'ер, Галіфэ і інш. каты, разам з гэтым належыць успомніць і аб тых, больш сьвежых ахвярах, якія кожны год вырываюць з нашых радоў сучасныя Т'еры—Мусаліні, Пілсудскі, Хорты, Чан Кай-шы, Цанкоў, Ляпчаў і інш.

Лічбы, якія мы маем у сваім распараджэньні, гавораць аб тым, што вялікі лік арыштаваных рэвалюцыянэраў, што пакутуюць у турмах, павялічваецца з кожным годам і ў сучасны момант дасягае вялізарных размераў, што рад магіл, у якіх пахаваны лепшыя барацьбіты за справу працоўных, становіцца з кожным годам усё даўжэйшым і даўжэйшым.

Таяна цавілі парыскіх камуна... пальваемся яшчэ большай клясавай ненавісьцю да катаў і да ўсяго капіталістычнага ладу.

Мы ведаем, што ахвяры гэтыя не апошнія, што ў барацьбе за зьнішчэньне капіталізму пралетарыяту і працоўным усяго сьвету прыдзецца яшчэ шмат панесьці ахвяр.

Пакуль барацьба працягваецца, пакуль буржуазія яшчэ жыве, мы павінны напрудзіць усе сілы, каб аказаць максымальную дапамогу барацьбітом рэвалюцыі, дапамогу матэр'яльную і маральную і тым зьберагчы жывыя сілы рэвалюцыі.

Вось чаму абавязкам кожнага рабочага, кожнага працоўнага—актыўна браць удзел у працы МОПР'у і ўсямерна дапамагаць перамозе міжнароднай сацыялістычнай рэвалюцыі.

...дзены шкілеты забітых без суду паўстаўшых у 1919 годзе рабочых. Урад Носке не шкадаваў патронаў. Крывавыя каты пралетарыяту забівалі і расстрэльвалі людзей сотнямі і тысячамі. Здраднікі былі забіты і такія рэвалюцыянэры, як Карл Лібкнэхт, Роза Люксэмбург, Цібо Самуэлі, Левінэ і інш.

Ва Францыі абвешчан літаральна паход на камуністых. Камуністычных дэпутатаў, арыштоўваюць нават на пасяджэньнях парляманту і адпраўляюць у турмы. У Італіі урад Мусаліні арыштоўвае, высылае, асуджвае на доўгія гады катаргі тысячы рабочых і сялян, якія адважыліся пратэставаць супроць фашысцкага ладу. У Амэрыцы, зве нядаўна былі пакараны сьмерцю два ні ў чым не вінаватыя рабочыя Сако і Ванцэці, арышты і катарга для рэвалюцыйнага пралетарыяту—зьявішча амаль штодзённае. Патокамі льлецца кроў па ўсіх краінах капіталу. Лічбы жудасныя. За 1925-27 гады было забіта, як небясьпечныя рэвалюцыянэры, 86.591 чалавек, 92.810 паранена, 303.624 арыштавана. І гэта лічбы толькі прыблізныя. У сапраўднасьці-ж яны значна большыя.

Вось супроць гэтай хвалі белага тэрору і стаіць МОПР. Ячэйкі і сэкцыі яго ёсьць ва ўсіх краінах. Лік членаў МОПР'у ва ўсім сьвеце дасягае амаль 9 мільёнаў чалавек.

МОПР у барацьбе з белым тэрорам праводзіць вялікую работу. МОПР арганізуе кампанію пратэсту ва ўсіх краінах. Усе памятаюць нядаўнія грандыёзныя кампаніі за амністыю для палітзьняволеных у Польшчы, за вызваленьне Макса Гельца, супроць пакараньня сьмерцю Сако і Ванцэці. Тут многага ўдалося дасягнуць. Так, былі адратаваны ад сьмерці т. т. Ракошы, Вэйнбэргер, Ланцуцкі, Марковіч і інш. Зусім нядаўна былі вырваны з кіпцюроў амэрыканскай буржуазіі т. т. Грэка і Кірыла.

МОПР дапамагае і палітзьняволеным і іх сем'ям ва ўсіх кутках буржуазнага сьвету. Дапамагае ён і палітэмігрантам, якія прымушаны ўцякаць з сваёй краіны з прычыны прасьледваньняў. Так, на дапамогу палітзьняволеным у адным толькі СССР было сабрана за 5 год амаль 8 з палов. мільёнаў рублёў, а на дапамогу палітэмігрантам—амаль паўтара мільёны руб.

За 5 год сваёй работы МОПР прарабіў вялізарную і патрэбную працу, ня толькі ў справе дапамогі рэвалюцыянэрам. МОПР выхоўваў і выхоўвае мільёны працоўных ва ўсім сьвеце ў духу клясавай барацьбы і міжнароднай пралетарскай салідарнасьці.

Ал. Абрамаў.

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

АБУРАЮЧЫЯ НЕПАРАДКІ У ГОРАЦКАЙ СЯМІГОДЦЫ

50 проц. пропускаў заняткаў.—62 проц. другагоднікаў.—Толькі адзін вучань скончыў школу. 3 НАСТАЎНІКІ ЗЬНЯТЫ З ПРАЦЫ

ГОРЫ-ГОРКІ. (Уласн. кар.). Расьследваньне выявіла поўны распад Горацкай сямігодкі. Большасьць настаўнікаў прапушчаюць 50 проц. заняткаў. Да заняткаў настаўнікі не падрыхтоўваюцца і вядуць іх бяссыстэмна. Пляну працы школа ня мае, усе настаўнікі на лекцыі прыходзяць позна. У памяшканьні школы—брудна і холадна.

Дзякуючы „добрай“ працы настаўнікаў, у школе 62 проц, другагоднікаў, а скончыла школу ў мінулым годзе толькі... адзін вучань.

Расьсьледваньне ўстанавіла безгаспадарчасьць і слабасьць кіраўніцтва з боку загадчыка сямігодкі. У выніку расьсьледваньня акруговым інспэктарытам асьветы зьняты з працы тры настаўнікі, а рэшце настаўнікаў і загадчыку школы зроблены суровы вымовы.

20.000 руб. на агнятрывалае школьнае будаўніцтва

БАБРУЙСК. (Уласны кар.). У гэтым годзе па мясцовым бюджэце будзе адпушчана 20.000 руб. на агнятрывалае школьнае будаўніцтва. Рэшта выдаткаў на пабудову 5 тыповых школ з агнятрывалага матэр'ялу пойдзе з сродкаў самаабкладаньня. Гэтыя школы будуць пабудованы выключна ў малалесных раёнах.

Цана канюшыны з абежнікам

МАЗЫР. (Уласны кар.) З паступаючых вестак з месц відаць, што ачышчальныя абозы без пагрузкі стаяць лішнія часы ў розных вёсках. Сельсаветы і некаторыя раённыя органы мала звяртаюць увагі на тое, каб своечасова па намечаным пляне перасоўваліся абозы.

Мясцовыя с.-г. таварыствы правялі вялікую працу па загатоўцы канюшыны. У выніку на мясцох загатоўлена значная колькасьць яе і па сходнай цане 10-12 руб. (непрачышчаная).

Зараз Белсельсаюзам прыслана таксама партыя канюшыны. Але... цана ёй 22 руб. за пуд. Апрача таго прысланы «абежнік» такога прыблізна зьместу: „на загатоўленую канюшыну на мясцох устанаўляецца цана ў 16 руб. за пуд., а на завозную—22 руб.“.

Завошта будзе плаціць зараз селянін за канюшыну 22 руб.? Толькі можа за тое, што яна прыслана з адносінай Белсельсаюзу?!

Б. Ш.

Пісары, ці аграномы?

Абсьледваньне савецкага апарату Бабруйску

ВЯЛІЗАРНЫЯ АНКЕТЫ НАРКАМЗЕМУ

(Ад нашага бабруйскага карэспандэнта)

Акруговая камісія рабоча-сялянскай інспэкцыі зрабіла праверку савецкага апарату з пункту погляду яго гібкасьці і таннасьці. Выявілася, што рад установаў ужо здолелі цалком перайсьці на новыя формы працы. Напрыклад, інспэктарыят сацыяльнай забясьпекі пэнсійныя справы зараз разглядае на мясцох у райвыканкомах. Там-жа выдаецца і пэнсія ўтрымаўцам. Папоўнаму пачаў працаваць і акруговы грашовы аддзел. Там да мінімуму скарочаны штат і спрошчана праца—толькі па зарплаце рэальная эканомія дае 23.000 руб. у год.

Побач з гэтым далёка ня добра стаіць справа рацыяналізацыі працы ў іншых установах. Вось лічбы і факты. У акруговым зямельным аддзеле некаторыя спэцыялісты вытвараюць усю тэхнічную працу. Вядома, што нават існуючы ў цяперашні час тэхнічны апарат ня справіцца з сваёй працай, калі адказныя працаўнікі будуць складаць пляны працы на 33 старонках. Напрыклад, распрацоўка толькі аднаго пэрспэктыўнага пяцігадовага пляну заняла чатыры месяцы.

На гэты час усе аграномы былі адарваны ад сваёй асноўнай працы. Вельмі перагружаюць працу вялізарнымі анкетамі і карткамі Наркамзем. Так, акрамя 71 справаздачнай карткі, было прыслана запатрабаваньне за подпісам тав. Валодзькі накіраваць дадатковыя даныя з вытлумачэньнем іх. Праграма запатрабаваньня Наркамзему была складзена на 34 старонках, якая зьмяшчае ў сабе 670 пытаньняў. Справаздачнасьць акрземаддзелу за 1927 г. заняла 173 старонкі.

Поруч з гэтым плян дарожнага будаўніцтва зусім не адпавядае прадугледжаным выдаткам для гэтай мэты. Ёсьць выпадкі нямэтазгодных разьездаў, па якіх выдаткі ў некаторых раёнах дасягаюць 10.000 руб.

Ч.

„Якаўлевіцкая мануфактура“ пашыраецца

Рост мясцовай прамысловасьці Аршаншчыны

ВОРША. (Уласны кар.). Згодна пляну разьвіцьця мясцовай прамысловасьці, будзе праведзена поўная тэхнічная рэарганізацыя Якаўлевіцкай суконнай фабрыкі. Вытворчасьць апошняй павялічыцца з 40.000 мэтраў да 48.000 мэтраў у год, фабрыцы адпускаецца 44.000 руб.

Акрамя таго пашыраюцца і іншыя прадпрыемствы Аршаншчыны. Павялічваецца вытворчасьць цагельні з 1750 тысяч шт. цэглы да 2.500 тысяч штук, вапны—з 35.000 пуд. да 100.000 пуд. у год. Будуць капітальна пераабсталяваны мэханічная майстэрня і лесапільні.

Сёлета таксама распачынаецца пабудова сілікатнага заводу па вырабе цэглы з пяску і вапны. На гэту мэту адпушчана 70.000 руб. Усяго будзе затрачана на даабсталяваньне прадпрыемстваў мясцовай прамысловасьці і пабудову сілікатнага заводу сёлета 168.000 руб.

Акрвыканком пастанавіў весьці далейшую працу па зьніжэньні сабекошту прадукцыі ня менш, чым на 5 проц. і зьнізіць адміністрацыйна-гаспадарчыя выдаткі на 20 проц.

Працэс спэкулянтаў-кааператараў

2 гады зьняволеньня за сувязь з прыватнікам

ВОРША. (Уласны кар.) Закончыўся працэс «кааператараў» Брыскера і Пшанічнара, які слухаўся ў Аршанскім акрсудзе.

Справа заключаецца ў наступным. На Брыскера—старшыню праўленьня Расьнянскага спажывецкага таварыства і Пшанічнара—члена праўленьня сталі ў розныя ўстановы наступаць весткі аб тым, што ў іх атрымліваюць тавары толькі «любімчыкі». Сьледчымі органамі быў выяўлен цэлы рад злоўжываньняў з боку праўленцаў. Пшанічная мука, напрыклад, зусім не адпускалася пайшчыкам або адпускалася ня больш 10 фун. Адначасова прыватнікам—гандляром мука адпускалася кулямі на ільготных умовах ды яшчэ са скідкай. Так, гандляру Герчыкаву было адпушчана 24 мяшкі пшанічнае мукі. Акрамя Герчыкава, адпускалася мука таксама гандляру Абрамаву па 4-8 мяшкоў зараз. У гандляра Герчыкава выпадкова было знойдзена 250 пуд. пшанічнай мукі пад сенам, у часе пажару.

Брыскер і Пшанічнар прыгавораны да 2-х год зьняволеньня кожны і зараз-жа ўзяты пад варту.

Свой.

Арганізацыя птушніцтва

МАЗЫР. (Уласны кар.). Арганізавалася першае птушкаводнае таварыства ў Пятрыкоўскім раёне. Намечана арганізаваць адно такое таварыства ў кожным раёне і прыступіць да разьвіцьця птушніцтва ў калектыўных гаспадарках.

Трактары калгасам

ГОМЕЛЬ. (Уласны кар.). Атрыманы два трактары «Інтэрнацыянал» для камуны імя Крапоткіна і яўрэйскага калгасу „Надежда“. У хуткім часе прыбудуць трактары з Пуцілаўскага заводу, якія закуплены для арцелі „Дружба“.

Справа Парыскае Камуны жыве ў полымі Кастрычніка

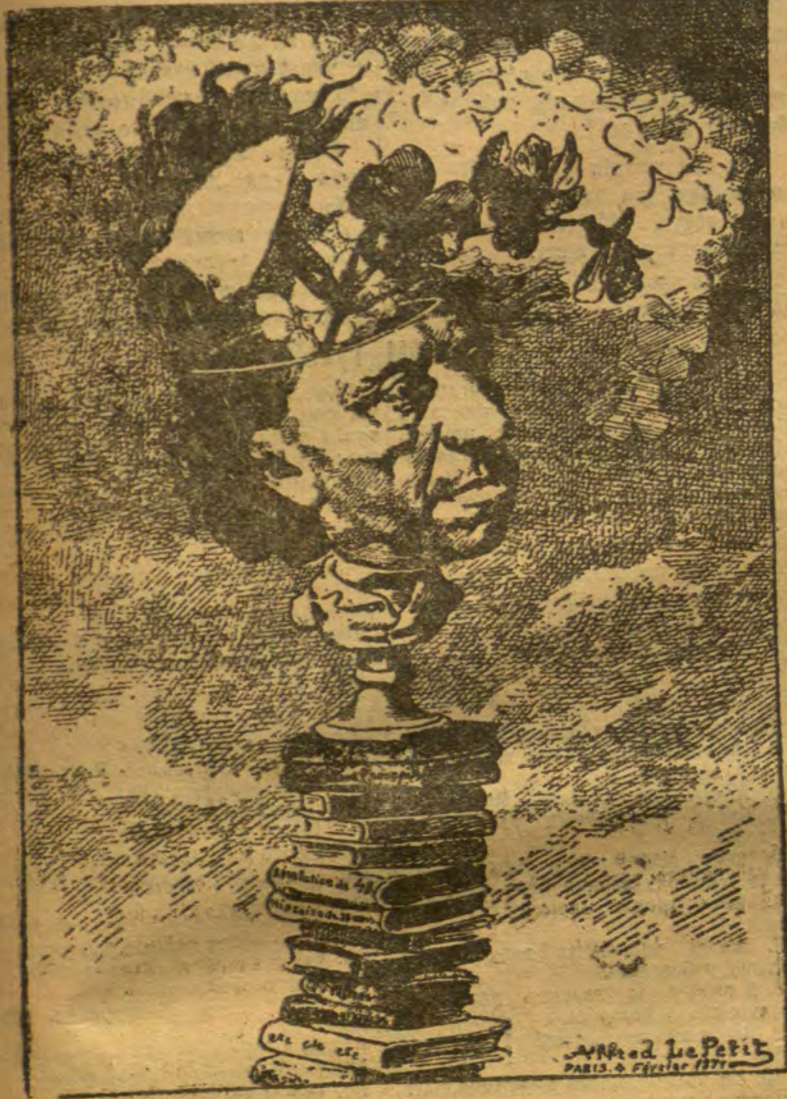

ЛЮІ БЛЯН (1811—1882), тыповы сацыял-згоднік, ад якога вядуць свой
род розныя Керанскія. стараўся давесьці агульнасьць інтарэсаў рабочых і
капіталістых. У рэвалюцыю 1848 г. быў прадстаўніком рабочых у часовым
урадзе і адзначыўся ўгаворамі рабочых чакаць, цярпець і спадзявацца на
сваіх прадстаўнікоў. У 1871 г. Блян, як і ўсе згоднікі ўсік часоў, натуральна, быў у лягеры ворагаў Камуны і рэвалюцыі. Даная карыкатура адносіц-
ца да 1871 г. (малюнак узяты з матар'ялаў, захаваных у Музэі рэвалюцыі).

У ветэранаў Камуны

Іх чатыры, вэтэранаў удзельнікаў Парыскае Камуны. Ім дала прытулак савецкая краіна. Яна абкружыла іх любоўнаю ўвагаю і ласкавою сыноўняю пашанаю. Для іх—самаму маладому з іх 82 гады—не знайшлося месца ў Францыі Пуанкарэ і Фошаў, у рэспубліцы біржавых спэкулянтаў, прадажнага друку і сацыял-патрыётаў.

На Шабалаўцы, 14, у Маскве, у доме адпачынку вэтэранаў рэвалюцыі імя Ільліча, жыве некалькі дзесяткаў прадстаўнікоў старэйшага пакаленьня расійскага рэвалюцыйнага руху.

„Старажылам" сярод камунараў зьяўляецца Густаў Інар. Ён прыехаў у СССР першым, 2-га лістапада 1925 году. Яго больш за іншых ведаюць маскоўскія рабочыя па яго выступленьнях на заводах, канфэрэнцыях і зьездах.

Антуан Гэ пакінуў свой родны Марсэль у ліпені 1927 году. Ён равесьнік Інару, яму таксама 82 гады. Дзесяць год правёў ён па прыгавары вэрсальцаў на катарзе ў Новай Каледоніі. Нястомная, энэргічная рэвалюцыйная дзейнасьць з восені 1880 году, з першага-ж моманту, калі амністыя вярнула яго на бацькаўшчыну. Антуан Гэ—адзін з арганізатараў і кіраўнікоў мопраўскай арганізацыі ў Марсэлі.

Акіл Леруа мае 71 год рэвалюцыйнага стажу. Ён самы стары з камунараў, яму ідзе 88-мы год. 16-цігадовым хлопчыкам, наборшчыкам у друкарні, ён быў арыштаваны за ўдзел у забастоўцы, і з гэтай пары пачынаецца жыцьцё, поўнае барацьбы і вандраваньняў. Ён змагаўся пад сьцягам Гарыбальдзі за вызваленьне Італіі, абараняў барыкады рабочых прадмесьцяў Парыжу ў красавіку-маі 1871 году і ўцёк ад т'ераўцаў за граніцу. 10 год ён правёў на выгнаньні. Перабіваючыся выпадковай работай і сямтам патаемна карыстаючыся падтрыманьнем рабочых арганізацый, ён варочаецца ў Парыж, дзе аддае сябе літаратурнай працы, службе рабочаму руху.

Разам з Леруа, напярэдадні кастрычнікавых урачыстасьцяй прыбыў вэтэран камуны Фуркад. На ім і цяпер яшчэ вісіць прыгавар французскага суду: 1 год турмы за друкаваньне анты-мілітарыстычных артыкулаў.

Прыехаўшы на сталае жыцьцё ў Савецкі Саюз, яны не парвалі з Францыяй. Французскія рабочыя любяць сваіх старых. Паміж Шабалаўкай, 14, і заводамі Парыжу і Марсэлю падтрымліваецца сталая сувязь, адбываецца абмен навінамі асабістага і грамадзкага характару.

Антуан Гэ паведаміў нас ад імя сваіх таварышоў, што яны зэканомілі невялікую суму з тых грошай, што атрымліваюць на асабістыя выдаткі, і хочуць іх ахвяраваць у „Юманітэ", орган французскае кампартыі.

Цэлыя дні старыя працуюць. Яны шмат пішуць, часта выяжджаюць па запрашэньні рабочых на сходы і на клюбныя вечары, а таксама ў правінцыю.

А. В.

А. Т'ЕР (1797—1877), кат Парыскае Камуны, у карыкатуры яго сучасьніка. Т'ер, прадстаўнік буйной буржуазіі, у 1871 г. быў на чале вэрсальцаў, душыцеляў Камуны; ён жорстка, крывава расправіўся з камунарамі.
Ім было расстраляна больш 30.000 чалавек, засуджана звыш 13.000 чал., з іх
7.500 выслана на катаргу. (Малюнак узяты з матар'ялаў, якія захаваны ў
Музэі рэвалюцыі.).

Наш сьцяг

(18 сакавіка 1871 г.)

«Парыж хоча зямлі для сялян, сродкаў вытворчасьці для рабочых, работы для ўсіх. Плады зямлі тым, хто яе ўрабляе».

Так парыскія камунары, апрэзаныя ў сталіцы войскамі буржуазнага ўраду ад усёй Францыі, пісалі ў сваім маніфэсьце сялянам. Яны прабавалі да справы ўтварэньня іх рабочай рэвалюцыі ў Парыжы прыцягнуць прыгнечанае, забытанае сіхкамі капіталу сялянства.

Пры кацярыньні сялянскіх паўстаньняў рэвалюцыйны Парыж могбы пратрымацца і ўзмацніцца. Без падтрыманьня сялян Парыская Камуна зьніш[чана]...

...пасвойму жыцьцё, пабудаваць грамадзтва без прыгнятацеляў і прыгнечаных пабудаваць сацыялізм.

На шляху да сацыялізму Парыская Камуна зрабіла толькі першыя, напоўненыя крові, але каштоўныя крокі, значэньне гэтых крокаў непамерна вялікая. Усе гэтыя мерапрыемствы па палепшаньні рабочага жыцьця, навят яе памылкі, пайшлі на вялікую карысьць рабочым усяго сьвету і, у першую чаргу, рабочым Савецкага Саюзу.

Камунары Парыжу толькі навыразна адчувалі, што нельга перамагчы капітал без падтрыманьня сялян. А мы на практыцы Камуны ўжо цьвёрда ведалі, што без саюзу ра...

У ДНІ КАМУНЫ

Успаміны ўдзельніка Парыскае Камуны Іпаліта Ноэля

Калі была абвешчана Камуна, мне было ўсяго 15 год. Той, хто ведае гісторыю гарачнае барацьбы рабочага Парыжу з вэрсальцамі, той не будзе зьдзіўлены, што хлапчук у маім узросьце прыняў удзел у абароне Камуны поплеч з дарослымі. На барыкадах Парыжу, у коле фартоў, якія перагароджвалі доступы да гораду, загінула не адна сотня «гамэнаў», народжаных у рэвалюцыйных прадмесьцях.

Ад нашай сям'і ў нацыянальную гвардыю ўступіла двое—я і мой бацька. Мы былі залічаны ў...

— Ты направа, ты—налева.

«Направа» азначала ў турму, «налева»—неадкладны расстрэл.

У гэты дзень толькі на працягу трох гадзін—з 2 да 5 гадзіны дня—было такім чынам расстраляна каля 2.000 камунараў. Іх лёс, відавочна, быў-бы і маім лёсам, але па шчасьце для мяне і другіх таварышоў—а 5 гадз. увечары вэрсальскім войскам было загадана спыніць расстрэлы. Наша жыцьцё было адратавана.

З Ля-Рокет мяне і іншых таварышоў у хуткім часе павалі ў Вэр...

...хадзілася працаваць, я заставаўся адданым міжнароднаму рабочаму лёзунгу: «мінімум працы—максымум зарплаты», чым выклікаў не адзін раз праськледаваньні з боку прадпрыемцаў і ўлад.

У 1910 годзе я быў звольнены з пасады ў Паўночнай кампаніі, дзе служыў шмат год у якасьці мэханіка. Матыў звальненьня—арганізацыя і кіраўніцтва забастоўкаю. У 1919 годзе я быў занесены ў «чырвоную кнігу» кансорцыуму прадпрыемцаў, куды запісваюць усіх небясьпечных, на якіх ставіцца крыж у сэнсе прада...

„З палёў Заходняй Беларусі"

УЛАДЗІМЕР ЖЫЛКА. «З палёў Заходняй Беларусі». Вершы. Беларускае Дзяржаўнае Выдавецтва. Менск. 1927 г. 123 ст.

Ул. Жылка—ужо не навак у беларускай паэзіі. У 1923 г. у Вільні выйшаў друкам зборнічак яго вершаў „Уяўленьне", а ў 1924 г. новы зборнічак „На просторы". Гэтыя зборнічкі выклікалі тады да сябе ўвагу, як творы выдатнага маладога таленту.

Ад канца 1926 г. Уладзімер Жылка працуе ў Савецкай Беларусі.

Жыцьцём у Заходняй Беларусі тлумачыцца загаловак, а таксама і зьмест найноўшага зборніку вершаў маладога паэты, выпушчанага ў 1927 г. Беларускім ДВ пад назвай „З палёў Заходняй Беларусі".

„Творы, зьмешчаныя ў гэтым зборніку",—казана ў увазе ад выдавецтва,—„напісаны аўтарам, жывучы за межамі савецкай краіны, Заходняй Беларусі, якая знаходзіцца ў няволі пад абсацам польскага пана, а таксама ў буржуазнай Чэха-Славаччыне".

Паэта жыве аднэй надзеяй:

„Убачыць у новым шчасьці
мужычы край"

Апяваньнем долі-нядолі зьняволенай Заходняй Беларусі не абмяжоўваецца зьмест паэзіі Ул. Жылкі. У чацьвертым разьдзеле зборніка даюцца імпрэсыяністычныя малюнкі зьяў прыроды, а ў пятым і шостым агульна-чалавечыя пачуцьці (каханьне і інш.).

Ёсьць рысы, якія выгодна адрозьніваюць творчасьць Ул. Жылкі ад творчасьці іншых маладых беларускіх паэтаў. Гэта—глыбіня і удумлівасьць яго паэзіі, пры мілагучнасьці і адшліфаванасьці яго вершаў з вонкавага тэхнічнага боку. Гэтымі якасьцямі вершы Ул. Жылкі нагадваюць вершы М. Багдановіча.

Аднак, ёсьць мінусы—бракі ў яго вершах. Сюды належаць вольнасьці новы і пасобку лексыкі аў...

[illegible], дзень абвяшчэньня першай у сьвеце рабочай дзяржавы - камуны. Толькі два месяцы Парыж быў у руках рабочых, але гэтыя два месяцы яскравым незабываемым сьвятлом асьвятлілі далейшы шлях барацьбы працоўных. Ленін ня раз гаварыў, што без Парыскай Камуны нельга было-б стварыць улады Саветаў. Парыская Камуна паказала, што заваяваньне рабочай улады, пралетарскай дыктатуры, не дарэмная мара і ні выдумка нейкага чалавека. Улада рабочай клясай можа быць заваёвана, і, заваяваўшы ўладу, рабочы можа перабудаваць [illegible] ленінскіх наказах, як свае вока.

Гэты ленінскі наказ карэньнямі сваімі цалком ідзе з практыкі Парыскай Камуны.

Парыская Камуна згінула, але гэта пагібель была часовай. Камуна стала баявым сьцягам працоўных. У шмат раз мацнейшай яна адрадзілася ў вялізнай краіне, якая займае шостую частку зямное кулі. І гэта новая, адроджаная Камуна працоўных пераможна. Наадварот: яна распаўсюдзіць таварыства і братэрства на ўвесь сьвет. Яна ўсю зямлю зробіць зямлёй сацыялістычнай.

І. Фаяроўскі.

[illegible] шаму батальёну было загадана абараняць вучастак Сэнт-Онорэ. Супраціўнік, ня будучы ў стане зламаць наша ўпартае супраціўленьне, пашоў на подлую хітрасьць. Вэрсальцы паднялі стрэльбы прыкладамі ўверх, што азначала здачу, і пайшлі да нас. Мы спынілі страляніну. Калі-ж вэрсальцы падыйшлі да самых барыкад, яны нечавана для нас перайшлі ў атаку. Лёс нашай барыкады быў вырашаны. З болем у сэрцы мы павінны былі пакінуць яе. Пасьля гэтага мы пабудавалі некалькі новых барыкад, але ўтрымаць іх не змаглі і адыйшлі да пляцу Згоды.

Злы лёс ужо падпільноўваў мяне. На вуліцы Аксо я быў схоплен вэрсальцамі і забраны ў палон. Мяне і іншых таварышоў адправілі ў турму Ля-Рокэт. Там нас пратрымалі тры тыдні. Кармілі гнілымі вотрубямі.

Па дарозе ў Ля-Рокэт нам прышлося быць сьведкамі гнуснай расправы азьвярэлых вэрсальцаў над камунарамі. Вэрсальцы зьбіралі свае ахвяры ў групы і потым пачыналася:

[illegible] каў мяне. І даведаўшыся, што я ў Вэрсалі, прышоў туды.

Убачыўшы бацьку, я перш за ўсё спытаў:

— Ты прынёс мне грамадзянскую вопратку?

Бацька, пацьвярджаючы, кіўнуў галавою.

«Ну,—падумаў я,—цяпер паглядзімо, хто каго ашукае: варта мяне, ці я яе».

Скарыстаўшы тое, што варта не надта ўважліва сачыла за намі, я пераапрануўся ў прынесеную бацькам грамадзянскую вопратку і— уцёк...

Але я ня мог прадугледзець аднэй акалічнасьці. Вэрсальцы, выявіўшы маё зьнікненьне, схапілі майго бацьку і выслалі яго на выспу Эльбу.

* * *

Вялікія ідэі камуны, за якія загінулі дзесяткі тысяч рабочых, паслужылі для мяне тэю зоркаю, якая паказвала шлях ва ўсім далейшым жыцьці. Усюды, дзе мне ні пры-

Як кандыдат француская кампартыі, я быў абраны членам муніцыпальнай рады ў Сэн-Уэне, але хутка быў пазбаўлены поўнамоцтваў, як гэта часта практыкуецца ва Францыі ў адносінах да муніцыпальных дарадчыкаў-камуністых.

На 73 м годзе жыцьця мне прыпала вялікае шчасьце і гонар быць прадстаўніком ад француских рабочых на сьвяткаваньні 10-годзьдзя Кастрычнікавай рэвалюцыі. Я Канстатую з вялікай радасьцю, што расійскі пралетарыят не зрабіў тых памылак, якія паслужылі прычынай пагібелі Парыскае Камуны.

Спайка і дысцыпліна працоўных нас і кіраўніцтва вялікага Леніна зрабілі тут рашаючай перамогу над буржуазіяй і пакавалі навекі расійскіх Т'ераў і Галіфэ.

Больш працоўных---у шэрагі МОПР'у

Гэтым забясьпечым тыл сусьветнае рэвалюцыі

[illegible] вершаў, аднак большасьць іх зьяўляецца ў друку ўпяршыню.

Смутнае палітычнае жыцьцё зьняволенай Заходняй Беларусі пад абцасам польскага пана не магло не адбіцца на творчасьці паэты,— і праз увесь яго зборнік пракодзіць, як бы чырвонаю стужкаю, адно асноўнае пачуцьцё—пачуцьцё смутку, і гэты смутак раз-па-раз прарываецца ў глыбока-журблівых жальбах:

„Наш лёс, бы кат з рукой за-
бойнай.
Бязьлітасьней рука каго?"

Гэтак пытаецца паэта.

„Найдаражэйшае, сьвятое,—
Усё, чым наткнялася душа,
Чужою збэшчана рукою,
Сваволяй скута палаша..."

Аднак гэтымі маркотлівымі матывамі ня вычэрпваецца зьмест вершаў, надрукаваных у зборніку.

За смуткам, за жальбамі сёньняшняга нявольніка тоіцца крылатая надзея на сьветлую будучыню:

„Ружовая стужка на ўсходзе,
Як сьцяг пераможнага дня;
І марыць аб сьветлым пры-
кодзе
Пярэдадня змрок—цішыня..."

Дык вось гэтая крылатая надзея пазбаўляе паэзію Ўл. Жылкі тых нотак „упадніцтва", якія ўласьцівы бязвольным паэтам, і надаюць энэргічны тон яго паэзіі, афяраванай Беларусі.

„Ад спанку, з паўстанку мы ру-
шыма ранкам
Выраю высіцца зыкі
Рака, грымоты, разводзьдзе—
заранка,
Наш бліскавіца —цягнік..."

Залішне часта ўжывае паэта і новыя штучныя словы, як, напрыклад, „сумніў", „буялы" („радасьць буялая"), «лядачы» („доля лядачая"), „бязгутарнасьць" і інш.

Я такіх слоў у зборніку патрапім знайсьці не адзін дзесятак.

Мабыць на творчасьці паэты адбіўся ўплыў „Маскоўска-Крыўскага слоўніка", такіх выдатных „знаўцаў" беларускае мовы, як В. Ластоўскі.

Аднак, крыніцай для разьвіцьця маладога паэтычнага таленту можа зьявіцца ня „мова" Ластоўскага, а жывая беларуская народная мова, да магчыма поўнай блізкасьці з якой павінен імкнуцца кожны паэта.

У кожным-жа выпадку зборнік вершаў Ул. Жылкі зьяўляецца адным з найлепшых зборнікаў у межак сучаснай беларускай літаратуры.

Мікола Байкоў.

„Лепш позна, чым ніколі"

Беларускі сялянскі настольны каляндар. Выданьне газэты «Беларуская Вёска». У асобным продажы каштуе 75 кап.

Добрага таварыша і штодзённага дарадчыка—настольнага каляндара—беларускі селянін да сёлетняга году ня меў. Яму прыходзілася карыстацца расійскім выданьнем, у якім вестак пра мінулае і сучаснае Беларусі амаль зусім няма, у якім сельска-гаспадарчыя парады і каляндар земляроба не прыстасаваны да ўмоў беларускай вёскі.

У пачатку гэтага году цэнтральная сялянская газэта „Беларуская Вёска" пазбавіла сваім гадавым і поўгадовым падпісчыкам дармовы дадатак – „настольны каляндар". І, праўда, хоць позна (падпісчыкі атрымалі яго ў сярэдзіне сакавіка), але „Беларуская Вёска" сваё абяцаньне выканала і выканала сумленна.

Першы беларускі настольны каляндар вышаў, як кажуць, комам. У кніжцы-каляндары селянін знойдзе досыць добра складзены «Каляндар Земляроба», які падкажа, што, калі і як рабіць у гаспадарцы.

„Справачнік Селяніна" побач з юрыдычнымі пытаньнямі, падкажа селяніну, як зрабіць мазь для ботаў, што не прапускае вады, танную фарбу для драўляных прыладаў, як бараніць жывёлу ад мух і аваднёў летам, як самому зварыць добрае мыла і г. д.

Гаспадыня, чытаючы каляндар, павучыцца, як самёрзшыя вокны ачышчаць ад лёду, як пазбавіцца ад блох, як вывесьці прусакоў, павукоў і мышэй, бяленьне суравога палатна, як мыць лінючую палатняную тканіну, як змыць плямы ад каланіцы і дзёгцю, як пазнаць —геевень ці курыца?» і інш.

„Узімку, сядзячы ў хаце і ўлетку, пасучы коні", як [illegible] аб сваім каляндары селянін з Астрашыцкага-Гарадка,— у гэтай настольнай кніжцы можна знайсьці і аб тым: як складалася ЎсеКП(б), гісторыя КП(б)Б, чаму выгадна калектыўная гаспадарка, як працуе рабоча-сялянскі ўрад БССР. Хто такі быў Кастусь Каліноўскі, калі было на Беларусі казацкае паўстаньне і шмат іншых цікавых і неабходных для селяніна вестак.

На кожнай староніцы каляндара знойдзем «кусочак» гумару, пару сялянскіх прыказак, маленькіх вершыкаў, новую беларускую песьню, байку Крапівы.

Усё гэта робіць каляндар—сапраўднай настольнай і патрэбнай кніжкай для нашага селяніна. Укладчык каляндара А. Матусэвіч, відаць, папрацаваў ня мала.

Застаецца толькі пажадаць, каб настольны каляндар на 1929 год вышаў не ў сакавіку, як сёлета, а ў першых лічбах студзеня.

З. П—ны.

••• НАШЫ ЧАСОПІСІ •••

(„Узвышша", № 6)

У № 6 «Узвышша» зьмешчан канец другое часткі раману К. Чорнага «Сястра». Ужо па першых двух частках можна сказаць, што К. Чорны дае нам сур'ёзны псыхалёгічны раман, добра сканструктаваны з некаторай, уласьцівай К. Чорнаму, расьцягненасьцю ў апісаньні перажываньняў сваіх гэрояў, але да рэчы сказаць гэрояў жывых, нехадульных. Раман «Сястра» чытаецца з прыемнасьцю і зьяўляецца каштоўным укладам у беларускую літаратуру.

«Кругі»—паэма Ў. Дубоўкі, паладзена, як зазначае сам аўтар, у ямбічных рытмах і «зусім сьвядома працягвае традыцыю нашай літаратуры» (напр. «Тарас на Парнасе»). Але трэба сказаць, што ў паэме «Кругі» няма тэй сакавітасьці, якую мы назіраем у паэме бязыменнага аўтара. Калі пакінуць з боку выбрыкі Дубоўкі супроць сваіх літаратурных «непрыяцеляў», дык трэба сказаць, што аўтар ставіць у паэме шэраг праблем, выяўляе свае погляды на літаратуру, з якімі можна не згаджацца, але якія ўсё-ж штурхаюць думку, якія патрабуюць свайго вырашэньня. Радкі паэмы:

«Радасьць і шчасьце дагонім свае
Штормі рэвалюцыі шлях наш
разьмёў.
Чорных стагодзьдзяў маўляў
ня было
Сьлед іх зьнішчае краіна балот».

Гэтыя радкі, як і далейшыя, гавораць аб грамадзкай мэтаімкнёнасьці, якой прасякнут даны твор. Дубоўцы, каб быць зразумелым для мас, трэба прасьцей пісаць і іменна, вышоўшы да крыніц народнай творчасьці, узяць за прыклад прастату і цалоўную певнату народнай творчасьці.

Добрае ўражаньне робяць «Тры пальцы» З. Бядулі. Тэма цікавая і, як кажуць, «злабадзённая». Але шкада, што З. Бядуля нейк падышоў па-фэльетоннаму да распрацоўкі гэтай тэмы, што асабліва адбіваецца на мове апавяданьня. Мова «Трох пальцаў» ёсьць вялізарны крок назад ад «Зачарованых гоняў».

Адрывак з паэмы «Песьня Вайны» Яз. Пушчы, ня гледзячы на рассыпаныя па ўсёй паэме страшныя словы, жудасныя вобразы ў апісаньні боек, вайсковага шпіталю, нейк ня робіць уражаньня на чытача. Відаць, што аўтар не перажываў таго, аб чым ён піша. Асабліва гэта кідаецца ў вочы, калі прыраўняць малюнкі вайны Пушчы да такіх-жа малюнкаў вайны, якія дае Я. Колас у яго паэме «На шляхох волі». Ад канца паэмы нясе пэўны водар «сабачых лістоў». Вось паслухайце: Я. Пушча гаворыць аб тым, што ўсе народы маюць сваіх гэрояў:

«Заўсёды народная памяць
За іх узьнімае келіх.
. . . .
У краіне, з якой-жа я родам,
Заўсёды жалобныя дні.
Я сёньня ўглядаўся у цемру
Гэроя пабачыць хацеў»

Што-ж Пушча ўгледзеў? Можа пралетара, які злажыў сваю галаву на барыкадах, можа партызанаў—чырвоных кветак Чэрвеньшчыны і іншых куткоў Беларусі? Не, нашы гэрої прайшлі міма ўзроку Я. Пушчы. Дык паслухайце, што ён убачыў:

«Пабачыў-жа вострыя цені
І нечую чорную цень
Па сьцежцы ступала трусьліва
І нюхала носам зару;
Праз зубы цадзілася сьліна
І пляміла сочную рунь».

Кляшторны ў вершы «Калі асядае муць» падае вобраз камуніста-га, адважнага байца на грамадзянскіх франтох у часы ваеннага камунізму, які ня здолеў прыстасавацца да ўмоў «нэп'у», не разгледзеў здаровага, патрэбнага ў новай эканамічнай палітыцы, які расчараваўся, страціў партыйны білет і гарэлкаю пачаў «залівань нячуваныя раны» разам з болем «нявылітых сьлёз».

Каштоўнай рэччу зьяўляецца сыстэматызацыя і аналіз «беларускіх прыказак» К. Атраховіча.

Крытычны нарыс А. Бабарэкі аб творчасьці Ў. Дубоўкі наводзіць сумныя думкі аб шляхох нашага маладога крытыка. У сваім артыкуле «Аб разуменьні мастацкіх твораў і аб некаторых пытаньнях у вывучэньні беларускае літаратуры» А. Бабарэка абураецца супроць «запазычанасьці», супроць тых крытыкаў, якія сім кнуцца паказаць, што і ў беларускай літаратуры былі такія зьявы, як і «ў людзей». Зразумела, што мераць кожны літаратурны факт з беларускай літаратуры «запазычаным аршынам», без выяўленьня нацыянальных асаблівасьцяй данага літаратурнага твору, будзе недарэчнасьцю. Тут з А. Бабарэкай можна згадзіцца. Але А. Бабарэка ідзе далей. Ён імкнецца знайсьці спэцыяльны «ключ», мэтад для правільнага зразуменьня літаратурна-мастацкіх фактаў—мэтад, як відаць, спэцыфічна прыстасаваны да беларускай літаратуры. І ў гэтым асноўная памылка А. Бабарэкі. Ёсьць законы, правілы, ужо даўно адкрытыя навукай аб літаратуры, якія зьяўляюцца абавязковымі для літаратурна-мастацкай творчасьці любога народу. І гэта асабліва верна адносна мэтаду, адносна ключа, які дае нам магчымасьць зрабіць правільную ацэнку, правільнае разуменьне пэўных фактаў мастацкай творчасьці. Гэтым мэтадам зьяўляецца дыялектычна-марксысцкі мэтад. Гэты мэтад, здавалася, Бабарэка і павінен быў прыстасаваць да беларускай літаратуры, выяўляючы яе асаблівасьці, паколькі дыялектычна - марксысцкі мэтад зьяўляецца адзіна правільным навуковым мэтадам. Замест гэтага А. Бабарэка ў пашуканьняк «самабытнасьці» выдумляе свой уласны мэтад, свае ўласныя схэмы, якія нічога агульнага з марксысцкім мэтадам ня маюць.

«Вывучыць мастацкія творы, кажа А. Бабарэка, гэта значыць, перш за ўсё, пазнаць, што здолея той ці іншы твор, як форма, выявіць і выразіць, а ня толькі тое, што выяўляе і выражае». Гэта па Бабарэку першы момант у вывучэньні твору.

«Другім момантам у вывучэньні мастацкага твору зьяўляецца вывучэньне тых яго становішчаў і месцаў, якія ён займае як зьмест у чытача, у крытыцы»...

Як, карыстаючыся такой схэмай і асабліва ўзяўшы толькі першы момант пры разглядзе творчасьці У. Дубоўкі, можна знайсьці сацыялёгічны эквівалент і давесьці, што творчасьць У. Дубоўкі зьяўляецца формай нацыянальнай сьвядомасьці пралетарскага характару, ведае толькі паважаны крытык. А ў выніку нейкая пудная блытаніна, эклектычная каша.

Цікавым і вельмі каштоўным зьяўляецца артыкул праф. Замоціна «Расійская мастацкая літаратура ў пэрыяд 1917-1927 г.». Праф. Замоцін, між іншым, адзначае, што за кароткі пэрыяд пралетарскай рэвалюцыі (дзесяць год) «нават калі вылічыць захапленьні і пошасьці, застаецца ў балянсе літаратуры такая колькасьць ня проста здольных, а нават буйных пісьменьнікаў, якой ранейшыя эпохі ня высоўвалі».

Наогул № 6 «Узвышша», за выключэньнем паэмы Я. Пушчы, скампактаваны добра, як у сваёй мастацкай частцы, так і частцы публіцыстыкі і крытыкі.

А. Садовіч.

КУЛЬТУРНЫЯ НАВІНЫ

Падрыхтоўка палітасьветнікаў

З мэтаю падрыхтоўкі сталых працаўнікоў па розных галінах палітасьветнае працы нарада пастанавіла з наступнага навучальнага году рэарганізаваць Магілёўскую партшколу ў палітасьветны тэхнікум з чатырохгадовым курсам навучаньня. Сёлета чарговы выпуск з сов. партшколы адбудзецца з другога курсу, а першы пяройдзе на другі курс палітасьветнага тэхнікуму.

Пры тэхнікуме захоўваецца палітсэктар. Усяго на першы курс будзе прынята 95 чалавек, у тым ліку 25 чалавек на польсэктар. На апошнім курсе будзе два аддзяленьні—палітасьветнае і школьнае. Палітасьветнае аддзяленьне падрыхтоўвае загадчыкаў нардомаў, катчытальнь, дамоў селяніна, клюбаў і бібліятэк.

Школьнае аддзяленьне будзе выпускаць настаўнікаў школ дарослых павышанага тыпу (загадчыкаў апорных ліпунктаў і школ малапісьменных).

Усе прынятыя ў тэхнікум слухачы будуць забясьпечаны стыпэндыяй ад 5-ці да 23 руб. у залежнасьці ад ліку ўтрыманцаў.

Да ўвагі рабкораў гор. Менску

Сёньня, 18 сакавіка, а 5-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні рэд. „Зьвязда" (Савецкая, 63, 3-ці паверх) адбудуцца заняткі рабсельнораўскага гуртка.

Парадак дня: 1) Даклад т. Мітліна аб бягучых тэмах дня і 2) разбор рабкораўскіх заметак.

Просім прынесьці па аднэй карэспандэнцыі на тэму: „Як зьнізіць сабекошт прадукцыі на нашым прадпрыемстве".

Рабсельнораўскі аддзел.

Трэба хутчэй арганізавацца ў калектывы

(Астрашыцка-Гарадзецкая нарада груп беднаты, Меншчына)

У Астрашыцка-Гарадзецкім раёне адбылася раённая нарада груп беднаты — гэта нарада была адной з першых у нашай акрузе. У парадку дня стаялі два пытаньні: аб задачах партыі ў вёсцы і аб задачах беднаты і практычным удзеле груп беднаты ў правядзеньні вясновай сельска-гаспадарчай кампаніі.

Прымала ўдзел у працы нарады 32 прадстаўнікі груп беднаты, з іх 23 бедцякі, 1 с.-г. рабочы, 4 батракі, 1 саматужнік-бядняк і 3 серадцякі. З агульнага ліку прысутных 3-я частка—жанчыны. У раёне ёсьць толькі 4 групы беднаты, таму і нарада была невялічкая па колькасьці. Даклад выклікаў шмат розных пытаньняў.

— Як арганізаваць калектыў?

— Колькі дзесяцін зямлі можа апрацаваць трактар?

— Ці будуць даваць насеньне беднаце і на якіх умовах і інш.

Бедната, у большай перадавой яе частцы, зразумела, што шлях далейшага разьвіцьця сельскай гаспадаркі, зьнішчэньне беднасьці, паляпшэньне добрабыту беднаты — калектывізацыя сельскай гаспадаркі, але не хапае ў беднаты яшчэ рашучасьці ісьці ў калектывы. Бедкякі кажуць:

— Трэба, каб хто пачаў, паказаў нам на прыкладзе, тады мы за імі пойдзем у калектывы.

Адзін актывісты-бядняк т. Грыб, выступаючы ў спрэчках па дакладу, кажа:

— Партыя добра бачыць, як мы жывем, таму, каб нам дапамагчы, палепшыць наша жыцьцё, ставіць практычна пытаньне аб калектывізацыі сельскай гаспадаркі і ў першую чаргу бядняцкіх. **Кулакі супроць калектыву, яны будуць зьбіваць з толку некаторых нашых беднякоў. Нам трэба арганізавана даваць адпор кулацтву і ня слухаць іх агітацыі супроць калектываў».**

А вось выступае бяднячка і кажа:

— Жыву я недалёка ад камуны і штодня бачу, як там жывуць, як яны дружна працуюць, заўсёды маюць чыстую бялізну і добрую пасьцель, бяз хлеба не сядзяць і дзеці ўсе вучацца, ня так, як нашыя, у якіх няма вопраткі і ў большасьці сядзяць дома: трэба і нам хутчэй арганізавацца ў калектывы.

Па дакладу аб задачах беднаты ў правядзеньні с.-г. кампаніі беднята выказвалася за тое, каб своечасова забясьпечылі адпаведныя органы насеньнем і крэдытамі, каб дапамаглі бясконным беднякам заараць і засеяць і інш. План вясновай с.-г. кампаніі, які абгаварваўся на нарадзе, быў дапоўнены беднатой наступным парадкам. Распрацаваць канкрэтна, колькі можна будзе арганізаваць па раёне арцеляй, таварыстваў і якіх відаў, а таксама пракатных пунктаў, улічваючы ўсе магчымасьці, прыцягваючы да гэтай справы саўгасы, камуну, існуючыя арцелі і камітэты ўзаемадапамогі.

Трэба прапрацаваць плян вясновай пасеўнай кампаніі ў межах сельсавету на групах беднаты з бядняцкім актывам, пад кіраўніцтвам партыйных ячэек з тым, каб уцягнуць у гэтую кампанію шырокія масы беднаты і серадцякоў і намеціць, што можна зрабіць ва ўмовах кожнага сельсавету.

Акрамя вышэй закранутых пытаньняў, бедната зазначала на рад недахопаў у працы нізавых савецкіх і грамадзкіх арганізацый. Некаторыя скардзіліся на бюракратызм у савецкіх органах, на дрэнныя адносіны дактароў да беднаты, «бядняк часьцей хварэе, бо горш жыве, а ўвага з боку дактароў да беднаты ня зусім добрая»,—кажа адна бяднячка.

Як новы мэтад у працы сярод беднаты, нарада сябе бязумоўна апраўдала. Падобныя нарады неабходна склікаць і ў далейшым па важнейшых пытаньнях працы ў вёсцы (пажадана праз 2-3 мес.), аб чым і выказваліся самі беднякі і батракі.

Па ўсіх вышэйзазначаных адмоўных фактах у працы нашых савецкіх, кааперацыйных і грамадзкіх установаў ужо прыняты меры да іх ліквідацыі.

У задачу Астрашыцка-Гарадзецкага райкому і ячэек КП(б)Б уваходзіць: праверыць на месцы выпраўленьне гэтых скажэньняў у адносінах да беднаты з боку паказаных арганізацый.

Я. Казак.

Заразныя захворваньні

За мінулы тыдзень з 4 па 11 сакавіка ў Менску зарэгістравана 59 інфэкцыйных захворваньняў (супроць 142 за мінулы тыдзень), у тым ліку: шкарлятыны—? (10), дыфтэрыя—1 (6), адзёр—17 (49), брушны тыфус 1 (1), паратыф—2 (0), грып—29 (73).

МЕНСК

Пленум Менакрвыканкому

16-га сакавіка адкрыўся чарговы пленум акрвыканкому. На пленум зьехаліся члены і кандыдаты акрвыканкому і запрошаныя члены ЦВК. У рабоце пленуму заслуханы даклады: канчатковая зводка бюджэту на 1927-28 год—дакладчык заг. акрфа т. Танхілеўскі; вытворчая праграма акрза на 1927-28 год—дакладчык т. Філатаў; становішча сельска-гаспадарчага крэдыту ў акрузе—тав. Рабінін і становішча спажывецкае кааперацыі—тав. Цырлін.

Менск—на апошнім месцы

З 1-га студзеня па 10-га сакавіка па рабочай кааперацыі Беларусі паступіла паявых узносаў 193.590 руб., што складае 96,8 проц. заданьня. За першыя 10 дзён сакавіка паступіла 37.682 р. Многія цэрабкопы выканалі заданьне са значным перавышэньнем. Так, Горацкі цэрабкоп выканаў заданьне на 240 проц., Мазырскі—139 проц., Аршанскі—126 проц. і г. д. Адстаюць Шклоўскі цэрабкоп, які выканаў 61,5 проц. заданьня. На самым апошнім месцы па зборы паёў стаіць Менскі цэрабкоп, які выканаў заданьне толькі на 57 проц.

Атрыманы два вагоны з апэльцынамі

Гэтымі днямі атрымана з Адэсы два вагоны з апэльцынамі. Апошнія разьмеркаваны па цэнтральных рабочых кааператывах Беларусі. Сярэдняя цана за апэльцыну—15 кап.

Аб адкрыцьці цэнтральнай бульбяной станцыі

Белдзяржсьпірт зьвярнуўся да ВСНГ з просьбай вырашыць пытаньне аб водпуску сродкаў навукова-дасьледчаму інстытуту імя Леніна на арганізацыю ў Беларусі цэнтральнае бульбяное станцыі.

Адной з галоўнейшых задач станцыі будзе выбар з усіх культур бульбы, якія разводзяцца ў БССР, найбольш адпаведных парод, якія ў беларускіх кліматычных і грунтовых умовах дадуць найбольшы ўраджай і павысяць крухмальнасьць бульбы.

Апрача таго цэнтральная станцыя па згодзе з Белдзяржсьпіртам будзе даваць яму пасеўны матар'ял для раздачы сялянам у раёнах знаходжаньня заводаў.

Такім чынам, адпаведныя мерапрыемствы станцыі дадуць магчымасьць пашырыць бульбяны клін, палепшыць ураджай і павялічыць крухмальнасьць бульбы.

Прадсьвяточная выдача пшанічнай мукі

У сувязі з надыходзячымі вялікоднымі сьвятамі некаторыя цэрабкопы павялічылі водпуск пайшчыкам пшанічнае мукі. Менскі ЦРК пачаў выдачу на кожную кніжку па 8 кілё пшанічнай мукі 1-га сорту і 20 кілё 2-га сорту. Значныя запасы мукі ёсьць і ў Воршы.

Белкаапсаюз ужо прыступіў да выкананьня нараду на сакавік па забесьпячэньні нізавое кааперацыі хлебапрадуктамі. Усяго ў працягу сакавіка мяркуецца завезьці ў Беларусь па лініі Белкаапсаюзу 700 вагонаў жытняй мукі і 450 вагонаў пшанічнае. Есьць падстава думаць, што павялічаныя прадсьвяточныя запатрабаваньні ў пшанічнай муцэ будуць задаволены цалком.

Радыё-перадача

18-га, нядзеля

(*Удзень*)

11.00—11.30—Даклад на тэму: „Дзень Парыскай Камуны і задачы МОПР'у". Дакладчык—Бэйлін.

11.30—12.00—Успаміны аб Парыскай Камуне (па матар'ялах Гістпарту).

12.00—1.00—Канцэрт, прысьвечаны памяці камунараў.

(*Увечары*)

6.00—6.30—„Чырвоная Зьмена" па радыё.

6.30—7.10—Беларуская Грамада (зьвязаць з Парыскай Камунай і днём МОПР'у).

7.10—7.40—Гутарка Жан. аддзелу ЦК КП б Б—„Удзел жанчыны ў Парыскай Камуне".

7.40—8.10—Аб рабоце МОПР'у Беларусі.

8.10—10.00—Канцэрт.

19-га, панядзелак

6.00—6.30—Гутарка па радыё-тэхніцы на тэму: „Аб фабрычных прыёмніках і выбары іх".

6.30—7.10—Беларуская радыё-газэта № 51.

7.10—7.40—Літаратурнае выступленьне Бел. літаратурнай Камуны.

7.40—8.10—Даклад НКА на тэму: „Задачы паліт.-асьветных установаў у сувязі з пасеўнай кампаніяй".

8.10—10—Канцэрт.

Паведамленьні

ДОМ АСЬВЕТЫ. 20 сакавіка (аўторак) роўна а 7 гадзіне ўвечары адбудзецца адчынены сход ячэйкі КП(б)Б працасьветы. Абвестка дня: 1) Даклад—Менск як аб'ект краязнаўчага вывучэньня—дакладчык навуковы сакратар ЦБ Краязнаўства тав. Касьпяровіч і садаклад тав. Шапялевіча—Краязнаўства і школа.

Запрашаецца настаўніцтва гор. Менску.

— **КУТОК ВУЧОНЫХ.** У панядзелак, 19 сакавіка, а 8 г. увеч. чарговыя заняткі гуртка па вывучэньні фота-мастацтва.

Сонная хвароба ў Менску

У апошні час у Менску заўважваецца павялічэньне ліку захворваньняў соннай хваробай. Псыха-нэўралёгічным дыспансэрам узята на ўчот больш 300 хворых. Хвароба падобна да нэўрастэніі. Пры захворваньні ў цяжкай форме хворыя становяцца поўнымі інвалідамі. Хвароба не заразьлівая. Сярод зарэгістраваных дыспансэрам—большая частка карыстаецца амбуляторнай дапамогай. Хвароба ў іх у лёгкай форме і яны маюць магчымасьць заставацца на працы. Трэба адзначыць, што эпідэмія соннай хваробы ёсьць ня толькі ў СССР, але і па ўсей Эўропе. Больш папярэдзіла ад гэтай хваробы Беларусь, якая пачалася ў ёй яшчэ ў 1917 г. Зараз яна ня носіць эпідэмічнага характару, а праходзіць у выглядзе асобных выбухаў.

За дзень

ПАЛЕПШАНЬНЕ БЫТУ АГРАНОМАЎ У гэтым годзе будзе праведзен рад мерапрыемстваў па палепшаньні быту агранамічнага пэрсаналу, які працуе ў вёсках Меншчыны. Упяршыню па бюджэце адпушчаны сродкі на 8 навуковых камандыровак для працаўнікоў раёнаў. Для аграномаў таксама праводжаны рад групавых экскурсій.

ПАШЫРЭНЬНЕ ГАСЬЦІНІЦЫ БЫЛОЕ «ЭЎРОПА». Савецкая гасьцініца б. „Эўропа" пашыраецца яшчэ на 17 нумароў. Для гэтай мэты будзе прыстасавана памяшканьне б. клюбу імя Леніна. Да 1 мая будзе закончаны рамонт і абсталяваньне гэтага памяшканьня. На пашырэньне гасьцініцы адпушчана 37 тыс. руб.

218.000 РУБ. НА ПАСЕЎНУЮ КАМПАНІЮ. Белсельбанк выдзяліў 248.1?5 руб. на крэдытаваньне сельскае гаспадаркі Меншчыны ў вясновую пасеўную кампанію. Акрплян запрапанаваў банку ў трохдзённы тэрмін разьмеркаваць гэтыя сродкі па раёнах. Прыняты меры да таго, каб крэдыт у першую чаргу выдаваўся бядняцкаму насельніцтву.

БУДАЎНІКОЎ НА ПРАЦУ. 17-га сакавіка секцыя будаўнікоў пры біржы працы паслала на работу 6 цесьляроў, 2 сталяры і 2 тынкоўшчыкаў.

На 19-га сакавіка патрэбны: 4 цесьляры, якія замацаваны за заводам, 2 цесьляры, замацаваныя за домам селяніна, 3 тынкоўшчыкі, замацаваныя за домам селяніна, 2 дзесятнікі—будаўнікі высокае кваліфікацыі і 2 пабіўшчыкі.

АБСЛУГОЎВАНЬНЕ РАБОЧЫХ АСІНСТРОЮ. Да наступленьня вясновага разводзьдзя Аршанскі ЦРК пасьпеў завезьці на Асінстрой некалькі вагонаў пшанічнай мукі, 6 вагонаў жытняй і неабходную колькасьць прамтавараў, у тым ліку і мануфактуру.

Зорка

З сёньнешняга нумару штотыдня па нядзелях на 4-й старонцы будзе зьмяшчацца новая гульня для чытачоў «Зьвязды»—«Зорка».

Рэдакцыя будзе прэм'іяваць тыя калектывы і тых асоб, якія дадуць большы лік ачкоў.

Першая прэмія (72 ачкі)—дармовая падпіска на «Зьвязду» да канца году і бібліятэка актывістага для гораду ці вёскі.

Другая прэмія (65 ачкоў)—„Зьвязда" на 3 месяцы і бібліятэка актывістага для гораду ці вёскі (на выбары).

Трэцяя прэмія (60 ачкоў)—падпіска на „Зьвязду" на 3 месяцы.

Чацьвёртая прэмія (50 ачкоў)—„Зьвязда" на адзін месяц і часопісь „Бальшавік" на адзін месяц.

Пятая прэмія (45 ачкоў)—на адзін месяц „Зьвязда".

Тэрмін прысылкі адказаў—7-дзённы з дня зьмяшчэньня пытаньняў у газэце.

На канвэртах з дасылаемымі адказамі неабходна пісаць „Зорка".

Правілы гульні

Правільны адказ на запытаньне дае 2 ачкі. Прыблізны адказ—1 ачко. Пры няправільным адказе, або пры адсутнасьці такога, гуляючаму не залічваецца нічога. Выгуляўшым лічыцца той, хто атрымаў найбольшую колькасьць ачкоў. Адказы павінны расцэньвацца па сэнсе, а не па іх форме. Адказ можа не супадаць даслоўна з надрукаваным у „Зьвязьдзе".

У „Зорку" можна гуляць:

1) уадзіночку, пры гэтым гуляючы сам сабе ставіць ачкі; 2) удвох адзін пытаецца, другі вусна адказвае; 3) пры неабмежаваным ліку ўдзельнікаў: адзін чытае запытаньні, усе іншыя пішуць на старонках адказы, нумаруючы іх адпаведна пытаньням.

Час для падачы аднаго адказу на пытаньне павінен быць ня больш аднэй хвіліны.

Пры падачы адказаў ніякімі справачнікамі карыстацца не дазволена.

ПЫТАНЬНІ

1. Хто быў першы старшыня ЦВК БССР.
2. Як называецца самае вялікае возера ў Беларусі.
3. Адкуль узялася назва Менск.
4. Колькі дзяржаўных тэатраў на Беларусі.
5. Якую гістарычную рану вы ведаеце ў Менску акрамя Сьвіслачы.
6. Якія чыгункі праходзяць праз Менск.
7. Колькі вышэйшых навучальных установаў у Беларусі.
8. У якія моры ўпадаюць рэкі, што працякаюць у Беларусі.
9. Дзе знойдзены косьці 13 мамантаў у Беларусі.
10. На колькіх мовах выдаюцца кнігі Белдзяржвыдавецтвам.
11. Колькі ў Менску насельнікаў.
12. Хто так'я асаднікі.
13. Якая навуковая ўстанова прадрабляе надвор'е.
14. Дзе быў надрукован маніфэст 1-га з'езду РСДРП.
15. Якое мястэчка дало некалькіх беларускіх пісьменьнікаў.
16. Хто першы надрукаваў кнігу на беларускай мове.
17. На якой рацэ стаіць Віцебск.
18. Якога роду апал можна здабываць у Беларусі.
19. Ці можна ў Беларусі разводзіць вінаград.
20. Што такое каўтун.
21. Як называлася першая савецкая газэта ў Беларусі.
22. У якасьці каго працаваў у Менску т. Фрунзэ.
23. Дзе знаходзіцца Асінстрой.
24. Што такое АЗЕТ.
25. Адкуль атрымлівае Менск ваду.
26. Якая навуковая ўстанова ў Менску носіць імя Леніна.
27. Што такое Аўтадор.
28. З чаго робяць цэмэнт.
29. Наколькі насельніцтва Беларусі менш Украіны.
30. Сярод дзяржаў Эўропы па тэрыторыі якое месца займае Беларусь.
31. Дзе ў Беларусі ёсьць трамвай.
32. Што такое паляшук.
33. Што такое „Беларуская Грамада".
34. Дзе адбываецца суд над Грамадой.
35. У каго страляў Гірш Лекерт.
36. Колькі жыхароў у Беларусі.
37. Які ў Менску электрычны ток пастаянны ці пераменны.
38. Як'я ў нас ёсьць нацфільмы.
39. Які самы паўночны акр. горад у Беларусі.
40. Якое прозьвішча вядомага паэта Беларусі складаецца з 3-х літар.
41. Ці можна з Сьвіслачы праплыць у Чорнае мора.
42. Які старэйшы музыкальны беларускі інструмант.
43. Калі стварылася БССР.
44. Дзе і ад чаго памёр беларускі пісьменьнік М. Багдановіч.
45. У якім годзе і дзе пачала выходзіць беларуская газэта „Наша Ніва".
46. У якім старажытным творы апісана бойка на рацэ Няміізе.
47. Якое сапраўднае прозьвішча Якуба Коласа.
48. У якім годзе быў павешан Кастусь Каліноўскі.
49. У якім годзе быў першы зьезд КП(б)Б.
50. Адкуль пашла назва «галіфэ».
51. Калі будзе скончана пабудова каналізацыі ў Менску.

Здарэньні

— **Затрыманьне вядомага злодзея.** Крымінальны вышук затрымаў вя омага злодзея Дакучаева—65 год. Дакучаеў у працягу 40 год займаецца злодзейскай дзейнасьцю. Гэтымі днямі ён прыехаў у Менск на гастролі.

Адказны рэдактар Я. АСЬМОЎ

Да ўвагі падпісчыкаў „Зьвязды"

...ПАДПІСЧЫК «ЗЬВЯЗДЫ», ЯКІ ПАДПІСАЎСЯ

Кожная бібліятэчка у асобным продажы каштуе звыш 3-х руб

СЕРТИФИКАТЫ

Государственных Трудовых Сберегательных Касс

ВЫПУЩЕНЫ ДОСТОИНСТВОМ в 5 и 10 руб.

ЕЖЕДНЕВНО ПОВЫШАЮТСЯ В ЦЕНЕ

ДАЮТ 12% ГОДОВОГО ДОХОДА

Через шесть лет УДВАИВАЮТСЯ в цене и стоят 10 р. и 20 р.

Сохраняют полную ТАЙНУ сбережения

Свободны от всех налогов.

Сертификаты продаются и покупаются всеми сберегательными кассами.

Главное управление Государственных Трудовых Касс

„Секаровская жидкость"

ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ

приготовленная по способу ПРОФЕССОРА Д-ра БЮХНЕРА

ЦЕНА ФЛАКОНА 2 р.

ИМЕЕТСЯ В ПРОДАЖЕ ВО ВСЕХ АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНИТАРИИ И ГИГИЕНЫ СССР

ОПТОМ ИЗ ГЛАВНОГО СКЛАДА ВЫСЫЛАЕТСЯ НЕ МЕНЕЕ ... ФЛАКОНОВ ПРИ ПОЛУЧЕНИИ ЗАДАТКА 25%. ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА НАШ СЧЕТ

ВРАЧАМ для ИСПЫТАНИЯ ПО ТРЕБОВАНИЮ ВЫСЫЛАЕТСЯ GRATIS

МОСКВА ГЕРЦЕНА № 5

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА

Заказы, проспекты и деньги АДРЕСОВАТЬ „ГАЛЕН-МОСКВА" Отд. 18

... отпускает со склада все принадлежности для

КОПИРУЧЕТА

консультирует и инструктирует.

Заказы направлять: Москва, Госторг РСФСР, Мясницкая, 51, комн. 431. Телеф. 4-73-22.

Мазырскі гарсавет выклікае на 2 красавіка г. г. на 12-ую гадз. дня па справе аб скасаваньні шлюбу гр-на Аляксеева Георгія Іванавіча з гр-кай Розенман Фрыдай Наумаўнай.

НОВИНКА!!!

веселый декламатор рассказчик

ЮМОРИСТИЧ. стихотворения, рассказы, монологи, диалоги, сценки, шутки. АНЕКДОТЫ для декламирования в развлечениях в клубах, драмкружках, на домашних вечерах и спектаклях. 256 стр.

ВЫСЫЛАЕТСЯ ЗА 1 руб. 75 коп.

Деньги и заказы направлять: ОДЕССА, ул. Лассаля, 28 Из. делу „СВЕТОЧ"

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА 1928 ГОД

НА ВЯЛІКУЮ БЕЛАРУСКУЮ ЧАСОПІСЬ ЛІТАРАТУРЫ, ПАЛІТЫКІ, ЭКАНОМІКІ, ГІСТОРЫІ, КРЫТЫКІ,

„ПОЛЫМЯ"

(СЁМЫ ГОД ВЫДАНЬНЯ).

ГАДАВЫЯ І ПАЎГАДАВЫЯ ПАДПІСЧЫКІ „ПОЛЫМЯ" АТРЫМОЎВАЮЦЬ БЯСПЛАТНЫ ЛІТАРАТУРНЫ ДАДАТАК (гл. газ. „Сав. Бел." № 295 за 1927 г. і „Зьвязда" ад 1 студзеня 1928 г.).

ПАДПІСНАЯ ЦАНА на „Полымя" з дадаткам: на год—10 руб., 6 м-цаў—5 руб., 3 м-цы—2 руб. 50 кап.

Даецца рассрочка: пры падпісцы 4 руб.—1 студзеня, 3 руб. 50 кап.—1 ліпеня і 2 руб. 50 кап.—1 кастрычніка.

ЦАНА АДДЗЕЛЬНАГА НУМАРУ—1 РУБ. 50 КАП.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у рэдакцыі часопісі „Полымя" (Менск, Савецкая, 63); у Цэнтр. кнігарні БДВ (Менск, рог вул. Ленінскай і Савецкай); ва ўсіх акругових аддзяленьнях БДВ, ва ўсіх паштовых аддзяленьнях, у галоўнай канторы газэты „Зьвязда" (Менск, Савецкая, 63, 3-ці паверх), у канторы падпісні на газэты „Правда" і „Известия" (Менск, Савецкая, 61), у канторы газэты „Беларуская Вёска" (Менск, Савецкая, 63) і ва ўпоўнаважанымі і селькорамі ва ўсіх раёнах БССР.

ПРАДАЮЦЦА

старыя газэты,

ГАЗЭТНЫ ЗРЫЎ.

Звярочвацца ў кантору газэты „Зьвязда" з 9—3 гадз.

ТЭАТР і КІНО

ДЗЯРЖАЎНЫ Яўрэйскі Тэатр БССР	Пятніца, 23, і субота, 24 сакавіка. Першы раз! **Гірш Лекерт**. Білеты ў касе тэатру ад 12 да 2 і ад 5 гадз. веч., у рабочай тэатральнай касе ад 11 з пал. да 2 і ад 4 да 6 гадз. увеч.
Кіно-тэатр „Пралетарый"	Гастролі сусьветнай славутасьці „ЧЕЛОВЕК ОРКЕСТР" ФРЕДИ КАРНОН. На экране маст. фільм „СЕВЕРНАЯ ЛЮБОВЬ" у 7-мі част. Хутка! „Его преэве ... ство" Хутка!
КІНО „Чырвоная Зорка"	Сусьветны фільм „ЖИЗНЬ за ЖИЗНЬ" у 2-х сэрыях, 10 частках. Абедзьве сэрыі ў 1 сэанс. Пачатак 1-га сэансу а 7 гадз., 2-га—10 г.
КІНО „Пралетары".	Бытавы баявік „БАБЫ РАЗАНСКІЯ". Пачатак 1 сэансу а 7-й гадз. Каса—ад 5 з пал. гадз. АНОНС: Ад 28-га сакавіка „ЗЛОЙ ДУХ"
КІНО „Інтэрнацыянал".	З прычыны вялікага посьпеху—яшчэ 3 дні: 16, 17 і 18 сакавіка „НИБЕЛУНГИ" Кіно-паэма у 2-х сэрыях. 1-я сэрыя „ЗЫГФРЫД" у 12-ці частках

Інстытут Фізычных Мэтадаў Лячэньня абвяшчае

зьмешаныя ТАРГІ

на здачу работ па пабудове цаглянага будынку для Інстытуту

Таргі адбудуцца 26 сакавіка а 12 гадз. дня ў памяшканьні нэрвовай клінікі (Сьвярдлоўская, 13). З умовамі можна знаёміцца штодзённа ад 9 да 2 г. дня ў канцылярыі нэрвовай клінікі.

ДЫРЭКТАР ІНСТЫТУТУ.

Прыймо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня.

Падпісвайцеся

на двухмесячную часопісь літаратуры, мастацтва і крытыкі **„УЗВЫШША"** другі год выданьня

Выйшаў з друку, рассылаецца падпісчыкам і прадаецца ў кнігарнях **„УЗВЫШША" № 1 за 1928 год.**

ЗЬМЕСТ:

Прыгожае пісьменства:

Лукаш Калюга.—Ні госьць, ні гаспадар—аповесьць.
Язэп Пушча. — Паэма — „Песьня вайны."
Зьм. Бядуля.—Язэп Крушынскі—аповесьць.
Крапіва.—Шкірута— новая вершам.
Кузьма Чорны.—Сястра—раман.
М. Лужанін.—Г о м а н ы сьвежнае белі—вершы.
Крапіва.—Хвост—апавяданьне.
П. Глебка.—Агні сусьвету—вершы.
Ю. Лявонны.—Крыштальнай цьвеценьню зарупавелі далі—верш.
В. Мараноў.—Доўга, доўга стаяў пад вакном—верш.
І. Плаўнік.—Калі заход палопчацца ў азёрах—верш.

Крытыка:

Антон Адамовіч.—Максім Гарэцкі.
Адам Бабарэка. — Творчасьць Ул. Дубоўкі.
Зьм. Сьнежка.—Бэльгійская літаратура.

Культура мовы:

Ю. Дрэйзін—Шануйце мову.
Хв. Шынклер — Аб слове „савет".
Хв. Шынклер — Аб слове „пягвік".
С. З.—А словах „вопратна" „замыканьне", „высновы"
Бібліяграфія.
Хроніка.

Умовы падпіскі:

На 1 год (6 нумароў)—7 р.; на паўгода (4 нумары)—4 руб.; кошт асобнага нумару ў продажы 1 р. 50 кап.

За даплату 3 руб. гадавыя падпісчыкі атрымаюць поўны камплект „УЗВЫШША" за 1927 год (6 нумароў).

Адрас: Менск, Савецкая вул., 63.

ФОТО-ЦЫНКАГРАФІЯ

ПРЫМАЕ ЗАКАЗЫ

НА КЛІШЭ штрыховыя, тонавыя, сетка і ...

МАСТАЦКАЕ ВЫКАНАНЬНЕ РЫСУНКАЎ.

З ЗАКАЗАМІ — ЗВАРОЧВАЦЦА Ў ГАЛОЎНУЮ КАНТОРУ ГАЗЭТЫ „ЗЬВЯЗДА"-МЕНСК, САВЕЦКАЯ, № 63, 3-ці ПАВЕРХ.

ПАРТРЭТЫ, ГРАВЮРЫ, ПЛЯНЫ, СХЭМЫ, ФАКСІМІЛЕ, ЭТЫКЭТЫ, ЦЭНЬНІКІ, ВОКЛАДКІ, ВІНЬЕТКІ, РЭКЛЯМНЫЯ ПЛЯКАТЫ І ІНШЫЯ МАСТАЦКІЯ РАБОТЫ.

Кошт абвесткі аб скасаваньні шлюбу 3 р.

Кошт публікацыі аб згубе ... дакумэнту 50 кап.

Згубленыя і ўкрадзеныя

наступныя дакумэнты лічаць несапраўднымі:

Вуч.-конск. карт. № 1906 Місьніка Т. П., выд. Лепельск. РВК. 592
Асабов. кн. № 4 Крынка С. В., выд. Старадароск. РВК. 593
Асабов. кн. № 12 Міроненка Л. П., выд. Жураўіцкім РВК. 594
Вуч.-конск. кн. Ласіцкага Л. А., выд. Самахвал. РВК. 595
Асабов. карт. № 114 Гаўрыкова Д. І., выд. б. Зайкаўскім ВВК. 596
Асабов. пасьведч. № 733 Язэўлева І. К., выд. Езерышчанск. РВК. 597
Чл. біл. № 23341 Пацгоўка І. Я., выд. Лепельскім рабзямлесам. 598
Асабов. кн. № 178 Валчака І. Л., выд. Старобінскім РВК. 599
Асабов. кн. № 1299 Крывальцевіча П. С., выд. Старобінскім РВК. 600
Асабов. карт. № 287 Мазаніка П. С., выд. Пухавіцкім ваенкаматам. 601
Асабов. кн. Грыгаровіча Д., выд. б. Лукамскім ВВК. 602
Буч.-конск. кн. № 1639 Семашка Ф., выд. Бярэзінскім РВК. 603
Асабов. кн. Маслоўскага А. А., выд. б. Юр'еўск. ВВК. 604
Вуч.-конск. кн. Кравцэвіч М. Г., выд. Лагойскім РВК. 605
Вайск. асабов. кн. № 24 Дзьмітрыева Ф. Д. 606
Вуч.-конск. карт. № 417 Галеовава Е. М., выд. Чэрвускім РВК. 607
Байск. кн. Казлоўскага І., выд. Чавускім ваенкаматам. 608
Вуч.-конск. карт. № 9139 Зелтлеўскага Ф. І., выд. Лепельскім РВК. 609
Вуч.-конск. карт. № 7103 Краера Я. А., выд. Бярэзінскім РВК. 610
Кааперац. кн. № 29359 Гацукевіч С. В., выд. МЦРК. 1723
Пск. кн. Кабалінай Н. В., выд. Мезстрахкасай. 1724
Асабов. кн. № 41-43 Заласьпіна М. І., выд. Лагойскім РВК. 1725
Асабов. кн. Гуліса В. П., выд. Заслаўскім РВК. 1726

Друкарня газэты «Зьвязда»— Менск.

Галоўлітбел № ...